

GAZDASÁGI LAPOK

24. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1916. Junius 11.

FATALPAKAT

hadifoglyok és munkások számára készít
Mercur faárugyár, Budapest,
VII., Baross-u. 91. Telefon: József 14—28.

A hol a tehenek

elvetélnek vagy borjat vesztenek

ott tartós hüvelyhurut van jelen. „Az eddigi kezelési módszerek közül eddig... Bissulin-nal történő, mint legjobb ajánlható... az eljárás kevésbé időrabló, kényelmesen alkalmazható és biztosan célhoz vezet...“
Graz, Landw. Mitteil. 1911. 20. sz.
... 300 tehén Bissulin-nal kezeltetett... mind hasonló eredménnyel... soha sem fordult a Bissulin kezelés után visszaesés... elvetélés nem lépett fel többé, a tehenek rendszeren borjaztak!“
Berliner Tierärztl. Wochenschr. 1908. 16. sz.
Bissulin, csak állatorvosi rendelésre szállítatik. Óvakodjunk a hamisítványoktól. Minden kúposka borítékpapírján, rajta Bissulin név. Használati utasítás körképpel ingyen. (1) H. Trommsdorff, Chem. gyár, Aachen.

A ratógépek, fűkaszálók, szénagyűjtők, szab. egyszerű és műtrágyaszórával kombinált vetőgépek, őröl- és daráló malmok, valamint az összes gazdasági gépek az elismert legczélszerűbb kivitelben kaphatók:

SZÜCS ÖDÖN, BUDAPEST, VI. KERÜLET, NAGYMEZŐ-UTCZA 66. SZ.

Farkas rendszerű
**Sodronyüveges
istállóablak**

eltörhetetlen.

Farkas és Tsa
Budapest Lehel-u. 8

Összes készítményeink
beszerezhetők a Magy.
Mezőgazdák Szövetke-
zete által is. **Kérjen Árlapot!**

Farkas rendszerű
**Idomvas-
ablakok**

legerősebb
legolcsóbb

**ZSÁK
ÉS PONYVA**

ÚJ ÉS EGYSZER HASZ-
NÁLT ELADÁS ÉS
KÖLCSÖNZÉS.

SCHLESINGER
ÉS TÁRSA
BUDAPEST-VI.,
Gróf Zichy-J-
utca-36.

Uradalmak és gazdaságoknak

**járomos ökröket,
növendékállatokat,
tenyészt- (faj) marhákat,
fejősteheneket,
beállításra (hizlalmi) való tinókat**

legelőnyösebben és teljes garanciával szállítunk.

Beszerezési és értékesítési megbízásokat bármilyen állatokra, terményekre, árukra vagy gazdasági cikkekre elfogadunk. Minden tőlünk beszerzett árut

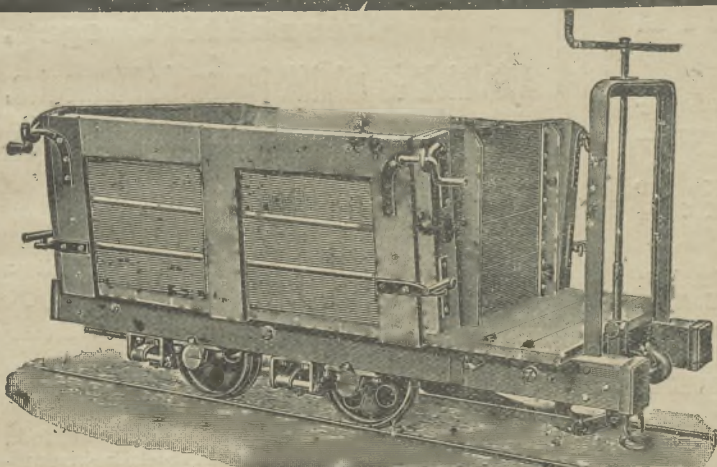
teljes garanciával szállítunk.
Felvilágosítás, ajánlat, vagy tanács és utbaigazítás díjmentes.

Mezőgazdasági Kereskedelmi Részv. Társ.
(Landwirtschaftliche Handelsaktiengesellschaft)

Teljesen befizetett alaptőke 1,000.000 korona.
Központi iroda:

Budapest, IV., Szervita-tér 5. sz.
Erdélyi fiók: Kolozsvár.

Telefon: 120—28. Sürgőnycím: Mezőkereskedelmi Budapest.

Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T.
Keskenyvágányú Vasutosztálya ••• Budapest, V.

Gazdasági vasutak

nyomjelzése, tervezése és építése.

A Györi Vagongyár gyártmányainak eladása.

Költségvetések és mérnöki látogatás ingyen!

KERESKEDÉS
ÉS
KÖLCSÖNZÉS

ZSÁK, PONYVA és ZSINEGÁRUK

SCHILLINGER MIKSA
BUDAPEST, V., Rudolf-rakpart 7.
(Az országház mellett.)
Telefon: 45—26. Alapítástört 1878.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmásolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget. ***

KIS HIRDETŐ

A hirdetések ára: minden szó 5 fillér a vastagabb betűvel írt szavak 10 fillér. A legkisebb hirdetés 1 korona. Csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges póstabélyeggel ellátva küldetnek be. □ □ □

Uj és használt juta-, gyapot-, textillose-, lisztes- és korpás-ZSÁK

Kölcsön-ponyvák legjutányosabban beszerezhetők:
HERZFELD ZSIGMOND czégnél,
Budapest, V., Vadász-u. 10.

Anyag- és munkáshiányon segít a Jalsoviczky-féle Gazdasági táblás szekér

alkalmazása. Régi szekér alsó részére is szerelhető, a szekérodalakat, löcsöket, saraglákat, vendégradakat és vendégrudguszokat, keresztfákat egyben helyettesítő táblás-szerkezet, melyet egy faragó béres is elkészíthet. Rajzot és méretleírást 25 korona beküldése ellenében küld

Jalsoviczky János, u. p. Szöllősgyörök.

I-a Uszó kocsikenőcs

kék és sárga elsőrendű szállítója

Schvarcz József és Társa Budapest, Vilmos császár-ut 53.

Cséplőgép

kezelői vizsgával bíró géplakatos cséplési idényre ajánlkozik. Szíves válasz D. Budapest, VII., Aréna-ut 42., II. 24. cím alatt kérétek.

Földhaszonbérlet

Hontvármegyében, Ipolynagyfalu község határában 410 m. holdas birtok, a melyből 7 hold kert, 306 hold szántó (80 hold 1915 őszén és 1916 folyamán lett istállótrágyával megtrágyázva, 40 hold feltört rét) 36 hold rét, 40 hold rételező és 20 hold hegyilegélő, lakóházzal és gazdasági épületekkel együtt az 1916-1917. gazdasági évre, esetleg a következő évekre is bérbeadó. Cím: „726” jelige alatt a kiadóhivatal továbbít.

Pedigrees

tacskó kölykökre

előjegyzést már most elfogad, nyolczhetes korában szállítható. Jutányos árban. Czim a kiadóhivatalban.

Muraközi

hidegvérű (nori) igás tenyészkanczák, választott csikók és tenyészmének

vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezésemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak. Czimem:

Hoffmann Lipót főügynöksége, Csáktornya (Muraköz).

Cséplést

vállalunk 3 HP gőzlokomobillal, 20 HP gőzmagánjáróval, hozzávaló cséplővel.

Ajánlatot kér:

Dénes B. betéti társaság BUDAPEST, VI., Vilmos császár-ut 61/g.

Reitter Oszkár nagybecskerekli főkapitány és fajbaromfi tenyésztőnek nagyszerű találmánya

a „PATKÁNIN”

patkányirtó szer (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas.

1 adag ára 2 korona

mely elegendő körülbelül 120 patkány kiirtásához. Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve.

A biztos eredményért jótállás! Lemertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használandó. Kérésre ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány Patkánin gyáranak vezetősége Nagybecskerekben.

A 33 év óta fennálló FISCHER-féle

ZSÁK- és PONYVA-GYÁR

BUDAPEST, Nádor-u. 31-33. egyike az ország legmegbízhatóbb beszerzési forrásainak.

Lópokróczok, valódi amerikai

Manila-kéveköttők, SZŐLŐKÖTŐZŐ-FONALAK,

jobb és olcsóbb a raffiánál. Egyszer használt ponyvák, termény- és lisztes-zsákok is állandóan jutányosan kaphatók.

Vizsgálók !!

Összes stabil, lokomobil gőzgépekről biztos sikerrel vizsgára előkészíték szerződés mellett, magyarul és németül. Sirovy Vincze oktató, Budapest, VII. Klauzál-tér 11., III. 13. Válaszbélyeg.

PAPIRIT-SPÁRGA

zsineg, heveder, kötél, hajtószijszines, összes czélokra

SCHVARGZ JÓZSEF ÉS TÁRSA BUDAPEST, Vilmos császár-ut 53. sz.

Jégeladás.

Nagyobb mennyiségű természetes jég azonnali szállításra eladó 10.000 kg-ként K 200.— árban, egyik budapesti állomáson wagonba rakva. A jég ára és a rendeltetési állomásig járó fuvardíj előre fizetendő. Írásbeli ajánlatok Timár Nándor névre Budapest VII. kerület, Nagydiófa-utca 19. intézendők.

PATKÁNYIRTÁST EGÉRIRTÁST legmegbízhatóbban végezhet a RADIKÁL

egér: patkányirtó bacillussal. Emberre, házi állatra veszélytelen. Tömegirtásra egy adag 6 korona.

STANDARD LABORATORIUM Budapest, Kossuth Lajos utca 1432

TELEFON 17-34

Nyers-perocid

garantált 35—38% á K 150.—

Egy kilogramm rézgálicznak 3 kiló nyers-perocid felel meg. Prima Mayunga Raffia K 600.—

Hadifogoly munkások részére Örlött vegyített igen zamatos kávékeverék K 360 Legfinomabbtea kilója K 18.—

Azonnal szállítanak:

SCHWARZ és TAUBER nagykereskedők NAGYKANIZSA.

KÉVEKÖTŐK

amerikai gyártmány, eredeti ládában, jobb és bal, míg a készlet tart, Németországban átadva 1300 kor.

Fr. Müller, München, Keusslinstrasse 3.

RAFFIA

szép árut 5 kg.-os postacsomagokban bárhova szállítunk 32 koronáért. TIRGRAM TÁRSASÁG Budapest, IV., Károly-u. 1

Gabona- és fűkaszalógépek

eredeti amerikai Massey-Harris komb. gyűjtőgereblye, amerikai szénagereblye és forgató, valamint burgonyakiszedőgépeket ajánl

HANS FEDA, Wien, II. Stuwenstrasse No. 1. gazdasági gépkülönlegességek elárúsító irodája. Sürgőnyezim: Maschinfeda, Wien. Telefon: 48218.

Fapapucsot foglyoknak, kórházi papucsokat és mindenféle cipőket, nagybani árban szállít: Unio cipő- és papucsgyár Budapest, VII., Dohány-utca 16—18. sz. Telefon 93—75. Fapapucs párja 4 korona.

Alapítva 1831. 46 kiténtetés. Telefon 32—58.

ELSINGER M. J. ÉS FIAI

vitorlavászon-, len- és jutaárugyár, kikészítő-, telítő- és festőde.

Gyár: Lajtaszentmiklós. Raktár: Budapest, V., Báthory-utca 6.

Vizmentes szövetek, ponyvák, sátrak, öltönyök, köpenyek, lótakarók, tüzi- és itatóvedrek, kertetőmlők.

Viaszkos-vászon waggon-kárpit, bőrvászon stb.

Kender- és jutaszákok. Linoleum padlóbevonat. Aratógépponyvák. Gépkéveköttőzsinetek.

Ajánlatok és minták ingyen és bérmentve.

Hizóállatok értékesítésére

felhívjuk a gazdák figyelmét a Budapesti Állatvásárpénztár Részvénytársaságra,

mely czég foglalkozik marhák, sertések, borjúk, birkák bizományi eladásával. Előleget nyújt hatóságilag megállapított kamatláb mellett.

Élőállatküldemények czimzendők:

Budapest, Ferencváros. Telefon szám a marhavásáron: József 18—81. Telefon szám a sertésvásáron: József 18—35.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozzunk mezei gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.
Arjegyék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tának el.

TELEFON: József 40—66.

Az a lapokban foglalt minden czikkért az utányomás joga fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TARTALOM.

	Lap
Szemle	291
Gazdasági levél. — Andor András	292
A többtermelési országos értekezlet előadásának lefolyása.	293
Törpefákkal szerzett tapasztalataim. — Balogh Bálint	295
Könyvismertetés	295
Kérdések és feleletek	
Kérdések: Csomó a birsó nemisített csemegén	
Feleletek: Logan berry hol kapható?	295
Kisebb szakközlemények	296
A világháború nemzetgazdasági jelenségei Európa kiéhez- tetésével. — Löherer Andor	296
Hírek	296

SZEMLE.

(Pünkösdi fohász. — Gazdasági helyzetről. — Negyedik hadikölcsön. — Rendelet az ifjúságról. — Emelkedő géparak. — Repczereendet.)

Pünkösdi van, piros pünkösdi napja, melyen a szép róza kivirult hajnalra. Az a pünkösdi ünnep van, melyen a szentlélek meghihlette — a hitrege szerint tüzes nyelvek alakjában — az apostolok elméjét, hogy az egy igaz Isten tanait, mint megannyi lángész hirdessék lángoló lelkesedéssel, fáradhatatlan buzgalommal. Vajha most is történnének csodák! Ha most is megjelennek a szentlélek és megszállná, megtermékenyitené az országok kormányzó hatalmát kezükben tartó férfiaknak elméjét, úgy hogy mindmegannyi egy varázsütésre az örök világbéke vallásának apostolává válnék! Hogy a ma még zöldelő kalásztenger megérésekor már a földi lét legboldogabb korszaka, az igazi béke napja ragyogjon le a magas mennyországból reánk! Szálljon le a szentlélek fehér galamb képében a béke olajágával a földgolyóra.

Vessünk fátyolt a multakra, felejtjük el a sok kint, a sok szenvedést, a testi s lelki gyötrelmeket; töröljük ki elménkől a bűt és bánatot, a sok keservet, melyet a hosszú harcok alatt átszenvedtünk. Bocssáunk meg ellenségeinknek, hogy ők is megbocsássanak nekünk!

És te magyar gazda, emeld fel tekintetedet a felhők fölé, a Mindenhatóhoz foháskodjál, hogy adjon erőt és egészséget a szent Haza földjének műveléséhez, hasznos növények termeléséhez és a házi állatok tenyésztéséhez. Áldja meg az Isten munkádat mind a két kezével, hogy gazdag siker koronázza működésedet. Irigyeid, eddigi ellenségeidre azonban ne kérd az általuk joga-

san kiérdemelt büntetést, hanem bűneik bocsánatát és esedezzel az ég Urához, hogy világossítsa fel elméiket, hogy belássák eddigi eljárásuk igazságtalanságát s változzanak át a mezőgazdaság igazi barátjaivá, kikkel karöltve, egymást megértve s egymásért — nem csak saját magukért — fáradozva, dolgozva, az anyagi jólét, a földön elérhető megelégedettség révébe kormányozhassák be az emberiség életének hajóját.

Magyarok nagy Istene . . . hallgass meg minket!

Amen.

A miniszteri vetésjelentés elmaradt, hát megírjuk saját tapasztalatainkat. Egy német bácsival utaztam, ki bevallotta, hogy náluk ugyan az ételek ára nem ment fel, most is csak annyi, mint volt a háború elején, de az adagok nagysága apadt annyira, hogy tulajdonképpen a jóllakás éppen annyiba kerül az Osztrák-magyar birodalomban, mint a Németben, mert hát náluk kétszer annyi adagot kell bekebelezni, míg a jóllakottság kellemes érzésével telik el az érző kebel.

Ugyanez az ur elragadtatással szemlélte a gyorsvonat ablakaiból a szürkülő szép rozsokat, a kalászos búzákat és a haragos zöld tavaszi gabonákat hazánk nyugati részén és ezen látélet alapján azon reményének adott kifejezést, hogy igen jó, vagy jeles, avagy éppen közepes termésre számíthatnak a magyarok. Magától értetődik, hogy mindjárt arra is számított: ebből a sok gabonából mennyit kaphat Németország?

Hanem én — mint valami gonosz szellem (legalább az ő szemében) — lelohasztottam reményeit, midőn elmondtam, hogy a látszólagos pompás vetések nem mind olyanok ám, mint az ablaküvegen át mutatkoznak s ha beletetszenék sétálni a búzába, bizony paprika színű lenne a szép világos szürke-nadrágja, mert rozsa az van már bőven, s ha az időjárás nem kedvez a gazdaembereknek, akkor a levélről nemcsak a szárra, hanem a kalászra is rá fog menni ez a komisz gombabetegség s a terméseredmény nemcsak mennyiségileg lesz nagyon alacsony, hanem minőségileg is csak ocsunak lesz nevezhető — ehetünk majd korpás kenyeret. Tessék azt is figyelembe venni, hogy sokkal kevesebb van rozs és búzából vetve, mint a mult évben s azért árpa és burgonyával kevert lisztből kell majd nálunk is a kenyeret sütni, hogy elég legyen az ország lakosságának és ne szoruljunk a kukoriczára, mely hizlalási czélokra kellene, hogy a hus- és zsirhiányon némileg segíthesünk. A mi szélsőséges különösen szeszélyes éghajlatunk alatt mindaddig, míg zsákban nincs terményünk, határozott kijelentést nem lehet tenni a termés nagysága és minősége felől és

azért ez idő szerint a látottak, a hallottak az olvasottak és az előjelekből következtetettek alapján — különösen mert az elgyomosodás egyes vidékeken annyira visszavetette a gabonák fejlődését, hogy k. holdanként alig 3—4 q szemtermésre lesz kilátás — csakis középtermést remélhetünk a legjobb esetben s akkor vajmi kevés juthat szövetségeseinknek. Jó lesz tehát idejekorán Románia termésének lefoglalásáról gondoskodni előre. Bár adná a Mindenható, hogy rossz jövendőmondó legyek s uraságod vérmes reményei teljesülnének.

A negyedik hadikölcsön eredménye még nincs pontosan kimutatva, mindazonáltal már annyi kiszivárgott a befentes nagybankok utján, hogy valószínűleg meg fogja haladni a 2 milliárdot s így nem fog elmaradni a 3-iktól. Természetesen a pénzügyi lapok dicshimnuszokat zengenek mindennemű és rangu pénzintézeteknek, azt állítván, hogy ezeknek fáradhatatlan és még hozzá önzetlen buzgalma idézte elő ezen nem várt nagyszerű eredményt. Nem akarjuk azon babérokoszu leveleit megtépázni, melyet a majdnem öndicséret számba menő közlemények virágaiból fontak a bankok és egyéb hitelintézetek halántékai körül, de néhány füzér megilleti az elismerés pálmájából ugy a napi, mint a szaksajtót, az állami és egyéb hatósági és magántisztviselői kart, különösen a papokat, jegyzőket, tanítókat és mindenféle szövetkezeteket stb. is, annál is inkább, mert az önzetlenségük legalább is oly foku volt, mint a fentebb említett intézményeké.

A mult napok a pénzügyek ünnepei voltak, a fenti kitünő eredmény, az Osztrák-Magyar Bank 100 éves jubileuma, a Pénzügyügyi Központ alakuló közgyűlése mind oly dolgok, melyek nagy kihatással lesznek a jövőre nézve. Tekintve azonban, hogy mi első sorban is csak mezőgazdasági lap vagyunk, nem foglalkozhatunk bővebben ezen nagyfotosságu közgazdasági tényekkel.

Jobban s közelebbről érdekli a gazdaközöniséget az, hogy Pest vármegye alispánja a főszolgabírókhoz körrendeletet intézett, a mely szerint a közoktatásügyi miniszter rendelkezett aziránt, hogy a tanuló ifjúságnak 14 éven felüli része, mely szolgálatait a mezőgazdasági munkában való részvételre felajánlja, a tanintézeti igazgatóságok által összeírassék és bejelentessék az alispánnál. A honvédelmi gazdasági tanács e munkakörre súlyt helyez s annak szervezését a közigazgatási hatóságok kezébe teszi le. A tanuló ifjúság felhasználása a kapott munkaerőn felül még óriási nyereséggel is biztat. Ugyanis a sok ügyben elfoglalt csekélyebb lét-

TAKARMÁNYDARA
TENGERICSUTKÁBÓL
a LANZ-féle őrlőgéppel! Az eddig csak tüzelésre használt tengericsutka mint **KITÜNŐ TAKARMÁNY** értékesíthető.

AJÁNLATTAL SZOLGÁL: HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 52/g.

Sürgönczim: CASE BUDAPEST.

Eredeti
amerikai

CASE

gőzszántó-
gépek,
a c z é l
c s é p l ő k.

STOVER amerikai benzínmoto-
rok és lokomobilok.

számban működő közigazgatási hivatalok részére megfelelő segédmunkaerő kínálkozik a tanuló ifjúságban. Az aratási munkákhoz szabadsgolt katonák, munkásosztatok és más munkáerő nyilvántartási munkájával is alkalmas tér nyílik a tanulók számára. A magyar Gazdaszövetség szolgálatait felajánlja arra, hogy egyrészt a munkában résztvenni kívánó tanulókat, másrészt a gazdákat összehozza.

Valamennyi törvényhatóság fejének ajánljuk, hogy ily rendeletet adjon ki alantas közegeinek sürgősen.

Örvendtes, hogy 100.000 orosz foglyot kapunk Németországból az aratásra, de ez még mind kevés, nem lesz elég az aratáshoz, sok szem kipereg majd, mint tavaly.

Sokkal kellemetlenebb azonban az, hogy a mezőgazdasági gépgyárak ismét felemelték a gépek árait. Az áremelés ezuttal csak 10%, de ez természetesen nem az első és nem az utolsó áremelés a gépiparban. Van olyan gyár, amely a normális árhoz már 50—70%-os felárt csapott hozzá. Így aztán érthető, hogy a gazdák legutóbbi budapesti nagygyűlésükön már sürgették a mezőgazdasági gépek árának maximalását. A gyárak viszont azzal védekeznek, hogy a nyersanyagokban igen nagy a hiány és hogy ezek ára éppen úgy, mint a munkabér is, folytonosan emelkedik.

Akárhogy csűrök-csavarják a dolgot, végeredményében megint csak a gazda az, a kinek a magas árakat fizetni kell, de hogy miből, az nem érdekli az ipari köröket.

Annál lesújtóbb az ipari készítmények folytonos áremelése, mert — ugyszólván — napról napra érkeznek az ország egyes részéről hírek, hogy a rozsda annyira ellepte némely vidéken a buzát, sőt a rozsot is, miszerint a földek meszsziról vöröslenek. Ez károsan fogja betolyásolni a termésátlagokat.

Tudjuk nagyon jól már régen — szomorú tapasztalatok alapján — hogy a közzgazdaság összes termelő tényezői között a mezőgazdaság az, mely a kormány által legmostohabban lesz kezelve, de úgy a MÁV, mint más állami intézmények jól felfogott érdekében azt hittük, hogy a repce eddigi nyomoruságos árát majd legalább is arra a tisztességes magaslatra fogja egy újabb rendelet emelni, melyen a len- és kendermag van, azonban csalódtunk — mint az alább kivonatilag közölt rendelet mutatja — és ennek folytán meg vagyunk róla győződve, hogy 1917-re még sokkalta kevesebb terület lesz bevetve repcével, mint ez évben volt s ezzel az olaj és olajpogácsahiány a mainál is nagyobb mérvet fog ölteni.

Tehát a kormány elrendelte az 1916. évi repcetermés zár alá vételét. A rendelet értelmében a termelő a termésnek azt a részét, amelyre saját gazdaságában vetőmag céljára szükség van, fölhasználhatja, a többi másnak, mint a Haditermény Részvénytársaságnak (Horvátországban a Gazdasági Bizottságnak) el nem adhatja. Ha 1916 szeptember 1-ig nem adta el, köteles a repcetermést a H. T.-nek megvételre felajánlani. A kereskedelemügyi miniszter indokolt esetekben egészben vagy részben feloldhatja zár alól a lefoglalt repcetermést. Az 1916. évi repcetermést előre eladni nem szabad. A ki a rendelet ellen vét, hat hónapig terjedő elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetik. A repcének vasuton, hajón vagy gépkocsin történő szállításához az 1915 márczius 17-én kiadott 952—1915. szám alatt kelt rendeletnek megfelelő szállítási igazolvány szükséges.

Az 1916. évi termésből származó repcemagért és vadrepcemagért követelhető legmagasabb ár a magyar szent korona országainak egész területére nézve q-kint (100 kg.) tisztasulyra káposztarepce tekintetében 60 K, reparepce tekintetében 57 K, vadrepce tekintetében 29 K. Ezt a legmagasabb árt, amely magában foglalja a rakodóállomáshoz való szállítás költségét is, zsák nélkül, készpénzfizetés mellett történő eladás esetére kell érteni. A legmagasabb árak csak az üzleti forgalomban szokásos követelményeknek megfelelő minőségű árura vonatkoznak. Kevésbé jó minőségű áruért csak megfelelően alacsonyabb ár fizetendő. Az 1916. évi termésből származó repcemagot és vadrepcemagot a jelen rendelet hatályának ideje alatt a megállapított legmagasabb árnál drágábban árusítani tilos. A ki e tilalmat megszegi, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Arra a készletre nézve, amelynek tekintetében a kihágást elkövették, a rendőri eljárás során a törvény értelmében elközbánsnak van helye. Az elközbánsított készlet értékének $\frac{1}{5}$ -e a feljelentőt illeti, a többi része a felmerült költségek levonásával a rokkant katonák segélyalapja javára fordítandó.

Gazdasági levél.

Érsekujvár, 1916 VI/4.

Sok helyen élénkekelhetik már teljes joggal, hogy „lekaszálták már a rétet, nem hagytak rajt virágot“, mert bizony, fájdalom, a magyar rétek legnagyobb részének az a szomorú sajátsága, miszerint nagyon is sok rajtuk a virág. Tisztelem, becsülöm, sőt kedvelem, hogy ne mondjam, szeretem a szép virágot a diszkertben, a házikert egy részében, a ház előtti kis elkerített helyen, az ablakokban, erkélyeken, sőt a szobákban is cserepekben, de ellensége vagyok a tarkabarka virágoknak a szántókon és réteken, mert a feltűnő színű szirmokkal ékeskedő virágok voltaképpen gyomnövények, melyeket a szántókból ki kellene irtani, de a réteken sem szabadna megtűrni, mert rossz, sokszor mérges, de majdnem mindig kevésbé tápláló, rostos sejtiszövetű, nehezen emészthető szénát szolgáltatnak. Különben a széna ez évben elég bőven megtermett s csak az kár, hogy nagyon sok helyen még mindig nincs lekaszáva, pedig itt volna az ideje, mert a fűfeléket akkor kell elválasztani tövüktől, mikor legjobban virágoznak, nem pedig midőn már sárgulnak, szürkülnek és magba mennek, mert habár az utóbbi esetben sulyra nagyobb takarmánytömeget kapunk is, de minőségileg silányabb eleséget takarítunk be. Hanem hát a világháború itt is érezteti hatását, nincs elég kaszás férfi, hanem a kaszát alig elbíró gyerekek, suhancok és asszonyok vágják a réteket úgy, ahogy tudják. Az országutak mentén az árok fűvét most is elárverezték, asszonyok vették meg, le is vágják, ki kaszával, ki sarlóval s a kinek nem volt segítsége, az a megszáradt réteket lepedőbe gyűjtve, bugyorba kötve, há-

tán czipelte a kalangyához (boglya, vagy petrence), így segít magán a szegény ember, illetve asszony, hogy a téhennek, vagy kecskének legyen meg téli elesége. Csak aztán vigyázni kell, hogy ne járjon úgy, mint egyik vasuti ór másfél éves szép üszője.

Az eset ez: A töltést lekaszálták, a szénát felgyűjtötték, behordták az ör kertjébe s abból evett a szép üsző. Egyszerre csak elveti magát, nyelvét kilógatja s hamarosan el kellett a nyakát metszeni, hogy meg ne dögödjön. Azután az állatorvos felboncolta s igazolta, hogy nem volt semmi ragadós nyavalyája, de egy esernyőnyél véget (vasból) nyelt le a szénával s az a gyomor falát szurván keresztül, okozta a halált. A hus kímérhető volt, 130 kg. eladatott á 4 koronán, az 520 korona, költségre ment a 20 korona és a bőr ára, így maradt a károsultnak 500 koronája tisztán, a mi békeidőben elég szép ár lett volna a fiatal marháért, de mostanában már 1000 K-át igértén érte a gazdának, tulajdonképpen mégis 500 K kárt szenvedett a vasuti ór — egy esernyőnyél hegye miatt, a mit valószínűleg valamelyik utas dobott ki a kocsai ablakán. Ebből az a tanulság, hogy úgy a kaszálásnál, mint a gyűjtésnél és az etetésnél különösen ügyeljünk, hogy semmiféle idegen tárgy ne kerüljön a takarmány közé. (Jók a vasat kiválasztó delejek e czélra.)

Itt-ott a határokon látni elég üres parcellát, mely tele van viruló pipacsos, kék katángvirággal, sárga vadrepccével, fehér vadmustárral és székifü virággal, mert gazdája ott küzd valahol a lövészárokban. Még családtag sincs otthon, ki a mezei virágot leszedve, csokorban árulná a városban.

A buzák is kikalászoltak már nálunk elég jól, de a rozsda terjedésétől jogosan rettegünk.

A rozsok igazán jók, elvirágoztak és hála Istennek, meglehetősen jól, mert kevés az ablakos kalász. Néhol ugyan panaszra nyílik a gazdák ajka, hogy csorba lett a rozs, de ez csak olyik helyen van, hol nagy szél, vagy záporosó volt és a himport leverte. Vannak megdőlő rozsok is, no ezeknek szeme nem fog kifejlődni, az több, mint bizonyos.

A tavasziak elég jól festenek, mert míg más vidékeken esőhiány miatt panaszkodtak, addig itt elég csapadékban van részünk. Csak az a baj, hogy igen nagy a gaz. Fájdalom, nálunk a permetezéssel történő vadrepce és vadmustár irtásnak még nem érkezett el az országa s azért is a gyomok nagy mértékben apasztják az átlagokat. (A szappanfűvek gyökereit mért nem ássák ki s használják mosásra?)

A kukoriczavetés a víztől lassanként felszabaduló földeken folyamatban van még ez idő szerint is, de már vannak arasznyi magas és megkapált tengerik is. Hanem azért nincs meggyenk déli részén olyan község, melyben pár hold még most is ne lenne posványos és nem lesz elvethető e nyár folyamán. A burgonyák jól kikeltek, rendszeren fejlődnek, néhol a koraiakat már fel is töltötték. Csak ne legyen most meg tulsok az eső, mert akkor beléjük üt a ragya és permetezésre való rézgálicz hiányában megtizedeli a termést, sőt attól is félhetünk, hogy a gumók laposabb földeinken rothadni fognak. Dinnye és tök már tenyérnyi levelekkel ékeskedik. Szép a bab is, különösen a lóbab, mely virágozni kezd, kellemes illatával tölti be a levegőt, a mi éppen most jól esik, mikor az akáczillat már elmúlt. Jó ez a virág a méheknek is, hiszen a gyári esőzések miatt édes kevés akáczmézet tudtak összehozni, drága is lesz ez a finom csemege, tudom előre is. Egyik-másik méhész már oly éhes rá, hogy be sem várja míg megéri a méz, hanem máris pergeti, pedig ily elhamarkodott munka igazán nem dicsérhető.

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnök doktor hírneves füstös-tulhevitőjével.

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen kevesebb szénét fogyasztanak.

Referenzlákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Vilmos császár-ut 51. Sürgőnyezim: Kemna, Budapest. Telefon 91-21.

Használt és új Gyapjuzsákot,

valamint gazdaságoknál szükséges gabonaszákokat minden minőség és mennyiségben legolcsóbb napi áron szállít:

Faludi és Elek Budapest, V., Falk Miksa-u. 6.
TELEFON 82-37.
Vizmentes ponyva eladás és kölcsönzés.

termelés a mezőgazdasági üzemben gépi munka nélkül egyáltalán nem viheto keresztül. Az előadás tartalma rövidesen ez volt:

A termelést megkönnyítő és tökéletesítő mezőgazdasági műszaki eszközök és berendezések fontossága és ismertetése. — Az igásállathány pótlása motoros talajmívelőeszközökkel. — Gőzékszövetkezetek és bérszántóvállalatok fejlesztése és szaporítása. — Az aratógépek és aratószövetkezetek terjesztése. — A termények szárítására alkalmas eszközök és műszaki berendezések ismertetése. — A cséplés gyors és biztos elvégzésének feltételei. — A csöves tengeri szárítása. — Hűtőberendezések. — A mezői vasutak jelentősége és léitése.

Az előadásokat tartalmazó és gyakorlati irányu vita követte, melyben résztvettek: *Weltmann Adolf, Sándorházy Lajos, Hlatky Miklós, Koppély Géza, Grunner Lajos, Székács Elemér, Tallian Dénes báró, Kerpely Kálmán, Grabner Emil* előadók és *Szilassy Zoltán* előadó-titkár. Miután az értekezlet a beterjesztett határozati javaslatokat az indítványozott pótlásokkal elfogadta, *Kerpely Kálmán*, a ki az előzőleg időközben átvette, köszönetet mondott az előadóknak.

II. nap június 4-én (vasárnap) d. e. 10—11. óráig. *Dr. Bernátsky Jenő*, a m. kir. szőlészeti intézet osztályvezetője, egyetemi m. tanár tartotta meg nagyon kis hallgatóság előadását (és még ezek a hallgatók sem figyeltek, mind, mert egyesek annyira tanácskoztak egymás között, hogy a többi hallgatót is zavartak ezzel) a növényi kártevők elleni védekezésről, melynek lényege a következő volt:

1. A gazdasági növények betegségeire nézve több főirányt kell számba vennünk, ugymint:
2. A betegség okának pontos megállapítása, vagy kiderítése.
3. A követhető védekezési eljárás.
4. A védekezési költségek és a várható eredmény mérlegelése.
5. A védekezési munkálatoknak a gazdasági üzemben való beállítás.
6. Szervezkedés a védekezés sikerének biztosítása érdekében.

II. Hogy a védekezések dolgában mindig kellő időben intézkedhessünk, a legfontosabb védekezési teendőket hónapok szerint csoportosítjuk. A csoportosítás, egészen rövid enösszefoglalva, a következő:

Január havi teendők.

A gabona- és egyéb terményraktárak és vermelők ellenőrzése, szükség esetén a termények szellőztetése s átrakása vagy átápolása. Pállott, rothadt vagy penészes anyag kiküszöbölendő. Száraz terményeknek nagy hideg nem igen árt; de nedves és meleg levegő minden terménynek lényegesen megárt, mert annak hatására fejlődnek a káros penészek és baktériumok. Általában +8° C-on aluli hőmérsék ajánlható. Kényes termények (pl. burgonya) —1° C-on aluli hőmérsék mellett is kárt szenvednek, tehát ezeknek ne hideg, hanem csak hűvös helyet biztosítsunk.

Védekezési gépek és anyag (pl. csávázásra) beszerzendők, megbízható cégek, az illetékes állami intézmények (Növénykörtani Állomás stb.) útján nyerhető szaktanácsok értelmében.

Fajtisza, fajazonos, gyommentes, egészséges és csiraképes vetőmag beszerzése. Kétes esetben vetőmagmintát a Vetőmagvizsgáló Állomáshoz küldünk azzal, hogy a magon esetleg előforduló fertőző betegsége nézve is véleményt mondjon (különösen répa-magnál).

Február és március havi teendők.

hajtása erre vonatkozólag az illetékes intézmények-től utmutatást kaphatunk.

Amely gabonaföldekben az előző évten fertőző betegségek nagy kárt okoztak, ott vetésforgót alkalmazunk.

Később bekövetkező gabonarozsda és porüszök ellen vetést ajánlanak; de kétes esetben hallgassuk meg az illetékes intézmények véleményét.

Roszlut telet vetésekben a baj okozóját kell pontosan megtudnunk. Véleményadás végett hozzáértő szakemberhez vagy intézményhez (Növénykörtani Állomás) forduljunk. Sok esetben gyökereztül kiásozt növények beküldése alapján is pontos utbagazítást nyerhetünk.

Burgonyaraktárakban legalább március hó folyamán utána nézzünk, van-e rothadt burgonya és ha van, azt kiküszöböljük, mert különben a többi is hamar megromlik.

Április havi teendők.

A tavaszi vetéssel el ne késünk. Kései vetés sokszor beteg terményt ad.

Vetőmagburgonyának csak feltétlenül egészséges gumókat használjunk fel. Ugyanez vonatkozik répa- és minden más vetőmagra, valamint palántákra (pl. káposztára) nézve is. A répa gyökérvészbetegsége (fenésedés) ellen meszeztést is ajánlanak. Vetésforgó is szükséges.

Május havi teendők.

Réteken a veszedelmes gyomok (zsurlófű, bogáncskóró stb.) irtása kézi erővel. Lóhere arankája ellen a vetőmagvizsgáló állomások által kiadott eljárás követhető.

Vetésekben sárga rozsda mutatkozik; de a tavaszi fagy okozta elsárgulást össze ne tévesszük vele. A sárga rozsda ellen főleg vetésforgót ajánlanak.

Tavaszi vetésekben néhol vadrepce szokott elszaporodni; védekezéssel 20½-os vasságlicczal való permetezést ajánlhatók.

Burgonyaföldekben utána kell nézni, hogy mutatkozik-e betegség és ha igen, azt pontosan meg kell határozni, hogy a védekezés iránt tájékozódhassunk.

Répa-földben gyökérvészbetegség jelentkezhetik. A betegség okozója (Phoma) vagy a talaj, vagy a vetőmag útján terjednek el; ha a betegség súlyos kárt okoz, azt figyelembe kell venni a jövőre kellőképpen intézkednünk kell.

Június havi teendők.

Gabonaföldben sárga, barna és fekete rozsda léphet fel. Ellentálló fajták állapítandók meg; a növénymentes állomásoknak itt tag tér kínálkozik. Aho nagyon sok a rozsda, ott a tulságos nitrogéntrágyázástól óvakodjunk. A rozsda elszaporodását elősegítő gyomok irtandók.

Ugyiszintén az üszök iránt is alaposan tájékozódjunk; sokféle üszökbetegség van s a védekezésre csak akkor lehet tanácsot adni, ha az üszök tudományosan pontosan meg van határozva.

Az anyarozsót érdemes kiostálni és eladni drogériákban.

A tengerin is üszök okozta nagy golyvásodások mutatkoznak; ha nagymértékben lépnek fel, figyelembe veendő.

Burgonyaföldben többféle betegség pusztíthat. Pontos meghatározásuk szükséges. Ellentálló fajták megállapítása itt is czél szerű.

A háború következtében rendkívül fontos hüvelyes vetemények és a len betegségeire is hasonlóképpen terjesszük ki figyelmünket.

Július és augusztus havi teendők.

Az előző havi teendők folytatása és részben befejezése.

Magtárakban ügyelni kell arra, hogy meleg időben az ablakok csukva, hűvös száraz éjjeleken nyitva legyenek. Nyirkos levegőt ne engedjünk be. Átápolás csak akkor végrendő, ha a levegő hűvös és száraz.

Répa-földben most többféle betegség nagyobb mértékben mutatkoznak. Pontos meghatározásuk szükséges, hogy legalább a jövőben védekezés iránt tanácsot nyerjünk.

Aratás után a tarlónak minél sürgősebb feltörésére legyen gondunk.

Az új vetésekre való tekintetből a talaj szakszerű előkészítése, egészséges vagy csávázással fertőtlenített vetőmag beszerzése, ellentálló fajták kiválasztása és a vetés idejének helyes megállapítása mind fontosak.

Szeptember havi teendők.

Az őszi vetésekre nézve mondtak az egész ősztire vonatkozólag.

A burgonya szedése alkalmával a beteg gumók gondosan elválasztandók és megsemmisítendő, főleg az esetben, ha egészséges vetőburgonyát akarunk termelni. Az egyes fajták értékéről és ellentálozpességéről is meggyőződést szerezzünk. Meszedés után a földben semmi eldobott rossz gumó-vagy szárrészek ne maradjanak kint.

A répa rozsda betegségére ellen most már legalább csak a beteg levelek megsemmisítése ajánlható.

Kaszálókon a mérges kikérics virágzik; kézi erővel irtható.

Október, november és december havi teendők.

A két előző havi teendők, ahol szükséges, megismétlendők és folytatólag követhető.

A burgonya elraktározására vonatkozólag újból

ismétlem, hogy mindennemű beteg anyag távol tartandó; a raktárakban vagy vermelőkben a levegő és a falak ne legyenek nedvesek; a hőmérsék legkevesebb —1. C. és legtöbb 8. C. legyen.

Répaszedés után a földben semmi penészes vagy rothadt hulladék ne maradjon kint. Az elraktározásnál hasonló irányelvek követendők, mint a burgonyánál.

Káposzta, hagyma stb. elraktározására is teljes gond fordítandó; a hagyma előbb jól megszáritandó.

Ezt követte d. e. 11—12 óráig *Dr. Jablonowski József* kir. tanácsos, a m. kir. állami rovartani állomás igazgatójának előadása: *Az állati kártevők elleni védekezésről.*

Az előadó abból indul ki, hogy a háboru befejeztével elsősorban földünk hozadékhát és mindent, ami a jövődelem tekintetében vele egybefügg, minden áron fokoznunk kell. Ez a tétel nemcsak azt jelenti, hogy a többtermesztést előmozdító összes eszközöket használjuk fel, hanem azt is, hogy többet mentünk amaz állati kártevőktől, amelyek annál inkább tesszük kérdésessé a várt nagyobb termést, mennél több és mennél belterjesebb munkába az belekerült. Ez utóbbi tagadhatatlan tényezővel feltétlenül kell számolnunk, mert általános tapasztalati tény, hogy minden természetett növénynek annál több az állati ellen-sége, természetese mennél több költségbe és mennél nagyobb megmunkálásba kerül.

A termés mentésében, megvédésében a kártevőknek irtása elsősorban attól függ, hogy e munka és a hozzávaló mennyibe kerül és mennyi az ezzel megmentett gazdasági haszon? Kifizetődik, vagy kifizethetők-e?

Ma nálunk e ponton a felfogás kétfelé válik. Egyik irány még mindig azt vallja, hogy a védekezés hiábavaló, mert az elérhető legnagyobb eredmény (haszon) legtöbbször ugyanannyi, mint amennyi a reáfordított költség volt. Az előadó felhívja a felfogással szemben az ellenérveket és kimutatja tarthatatlanságát nemcsak a multra nézve, hanem rossz következményeit különösen a jövő boldogulásunk szempontjából fejtegeti.

A másik irány a védekezés szükségessége és egyuttal eredményessége melletti vall. Az előadó ezt az irányt tartja helyesnek, noha a multban a: ezen a téren elért eredmények egyáltalában nem elégíthetnek ki bennünket. Okai:

A kártevő állatok ellen való védekezésnek jövőben rendszeresnek és szervezettnek kell lennie. Mindenekelőtt szem előtt kell tartanunk, hogy nem a kártevők irtásával, hanem elszaporodásuk megállításával, tehát az idejében tett óvó rendszabályokkal és idejében való végrehajtásokkal érhet el és biztosíthat gazdasági eredményt. Rövid utmutatások, futólagos előadások érinthetik a védekezés nagy munkájának egyes részleteit, de nagy lényegén keveset lendítenek. Gyökeres segítséget csak az nyult, ha a gazdaközönség egyetemeségének gondolkodása fent és lent egyaránt megérti az új idők, kivált a szükséges védekezés szavát, ha továbbá a felfogásban dolgozik az egész vonalon az iskola, az illetékes gyakorlati intézmények és — ami sokszor a legfontosabb tényező — ha ebben a szellemben, hogy t. i. védekezni feltétlenül kell, működik a közigazgatás is.

Az előadó ehhez képest behatóan tárgyalja a védekezés szervezését, az állatok okozta károk megelőzésének lényegét, továbbá az elemi iskolának, a tanítóképző-intézeteknek, a gazdasági szakiskoláknak feladatait, a nép gondos gazdasági nevelésének állandó szükségességét. Majd gondos részletességgel tárgyalja a közigazgatás mezőgazdasági teendőit. Az nem a mai mezőgazdasági közigazgatásnak — ha ugyan ilyenről ma beszélhetünk — a hiábja hogy nem állja meg helyét: a mai mezőgazdasági s általában a közigazdasági élet ma a közigazgatástól majdnem mindig azt követeli, amire a közigazgatást a mai iskola nem tanítja és nem taníthatja! Ezen változtatni kell. Olyan szakközigazgatást kell hazánkban megteremtünk, amely elsősorban a mezőgazdaság lényegét ismeri, tehát amely ismeri annak minden baját, a baj forrását, a mezőgazdaság útját, célját, minden használható eszközét, ismeri jövőjét, feladatát. Csak ilyen, valóban mezőgazdasági közigazgatás érezhet a gazdával, gondolkozhatik vele egyformán, taníthatja őt, dolgozhatik az ő érdekében; ha kell, használhat vele jogosult kényszerítő eszközt, sőt használhatja a megtorlás fényvetését is, mert csakis az ilyen közigazgatás tudhatja, hogy mit, mikor és miért cselekszik, így.

S ezt nemcsak a kártékony állatok ellen való védekezés szükségessége kívánja tőlünk, hanem meg-

**FOGLYOK RÉSZÉRE RUHÁK,
fehérnemük, takarók és
szalmaszákok kaphatók**
STERN ÁRMIN Budapest, VI., Podmaniczky-utca 49. sz.
TELEFON: 130—47. TELEFON: 130—47.

Eladó birtok.

Léva közvetlen közelében fekvő 22 hold szántóföldből, 2 hold gyümölcsös-kertből, 2 lakóházból s gazdasági épületekből álló birtokomat s ehhez tartozó korcsmahelyiséget nagy színnel előnyös feltételek mellett eladom. A lakóházak nagyforgalmu országut mellett állanak. Ajánlatok kéretnek **Bezzo Elemér, Kistőre p. Alsóvárad czimére.**

kívánja hazánk kezdődő új évezrede is, amelynek vérkeresztisége a mostani világháború.

Ezután még ebéd előtt déli 12—1 óráig *Grábner Emil* a magyaróvári m. kir. növénynevelési intézet vezetője tartotta előadását a takarmánytermelés kifejlesztéséről; melynek dióhéjba szorított kivonata ez:

Az ország többtermelésének érdekében a *takarmánytermelés* megjavítását azon az alapon tartja szükségesnek, hogy ily módon állattenyésztésünk kifejlesztése fokozott mértékben biztosítható. Ezzel nemcsak népünk élelmezése, hanem a fokozott trágyatermelés útján a föld termőerejének gyarapítása is biztosítható, a pillangóvirágú takarmánynövények szántóföldi termelésével a föld termőereje szintén fokozható, egyúttal te mékfele és különösen nagykiterjedésű homokterületeink termőerejének fokozása a megfelelő takarmánynövények termelésén alapuló állattenyésztés kifejlesztésével szintén nagymértékben előmozdítható.

A takarmánytermelés kifejlesztése érdekében szükséges, hogy az állattenyésztés fejlesztésére hivatott tényezők hatáskörében: a községi és közbirtokossági legelő és rétek kezelése a mező rendőrségről szóló 1904. évi XII. törvényzikk intézkedései szigorúan végrehajthatók, egyúttal különösen a kiscsászák körében a szántóföldi takarmánytermelés minél behatódobban meghonosítható, különösen a homokvidékeken, ahol az állattenyésztés a megfelelő takarmánynövények termelésével nagyfokban kiterjeszthető. A legbiztosabb takarmánytermő: lóhere és luczerna termőképességének megvédése céljából a honi fajtánál értéktelenebb olasz, orosz, turkesztáni stb. magvak behozatala eltiltandó, az arankairtás minél behatódobban foganatosítandó, egyúttal a magtermelést gátló ápión és gonioctena irtása is. A takarmánynövények magtermelése és nemesítése behatóan felkardandó. A pillangóvirágú szántóföldi takarmánynövények talajerőt gazdagító hatásának kihasználására, úgy ezek alá, mint a réteken és legelőkön a műtrágyák minél szélesebb körben használandók fel. Az öntözésre alkalmas rétek és legelők öntözési berendezése, különösen a szikes területeken tovább folytatandó és a meglévő ilyen telepek gazdasági kihasználása biztosítandó. A kiscsászák takarmánytermelésének tökéletesítése megfelelő népies kiadványok, utmutatások és előadások útján is előmozdítható. — Előadás után felvetették annak szükségességét, hogy az állami homok birtokokon annyi magyar lóhere és luczerna mag termeltessek, a mennyi az ország szükségletét teljesen kielégíti és ne szoruljunk behozatalra, mert az állattenyésztést csak úgy lehet sikeresen előmozdítni, ha ezen takarmányokból bőséges készletekkel rendelkezhetünk a jövőben.

D. u. 3—5 óráig tartott *Kerpely Kálmán*, m. kir. gazd. akad. igazgató előadása, melynek tárgya: Kapálógépek terjesztése, a tengeri amerikai rendszerű művelése volt. Ajánlja a jó magyar kitenyészett s bőtermő tengerik nagyobb elterjesztését, mint a bánkúti, a nemesített magyar, az alsúti, a rumi a putyi és a valódi székelly tengeriket, mint meghonosított fajtákat.

Végül d. u. 5—6 óráig *Szilassy Zoltán*, az OMGE. szövetési titkára tartott előadást a mezőgazdasági ismeretek általánosításáról. Melynek magyarázó részében szorított tartalma ez volt: A falusi gazdanéesség gazdasági oktatásának fontossága. — A gazdasági oktatás rendszeresítése a népiskolák ismétlőiskolai tanításában. — Önálló mezőgazdasági népiskolák. — Téli gazdasági tanfolyamok. — Gazdasági előadások bemutatásokkal. — Határjárás. — Mintagazdaságok. — Kiscsászák üzemek versenydíjazása. — Népies gazdasági irodalom fejlesztése és terjesztése. — Mezőgazdasági kísérletügyi intézmények fejlesztése. — A gazdatársadalmi szervezetek működésének hatékonyabbá tétele. — Gazdakörök szervezése. — A gazdasági egyesületek igénybevétele a mezőgazdasági közigazgatásban. — A gazdasági egyesületek és gazdasági felügyelőségek működésének összehangba hozatala. — Kiállítások, állatdíjazások, versenyek, tanulmányi utazások rendezése. — A mezőgazdasági érdekképviselet szervezése. — A mezőgazdasági közigazgatás szakszerűségének és hatályos végrehajtásának megteremtése.

Mint előadásának befejeztével említé, újat nem mondott, csak a hallgatóság emlékeztetébe újból felidézte mindazt, amit a többtermelés érdekében már több mint 2 évtized óta tettünk, illetve tenni kellett volna, mert ha tettünk is valamit, az oly csekélység volt, hogy a kívánt hatást vele elérni nem lehetett. Ha azonban mindaz miről előadásában megemlékezett, kellő mértékben keresztül is lesz vive, a több termelés kérdése meg lesz oldva.

Az előadásokhoz tartalmas eszmecsere fűződött, melyben résztvettek: *Bolla Mihály*, *Blaskovics Ferencz*, *Tallán Dénes* báró, *Weltman Adolf*, *Magyar Kázmér*, *Mezey Gyula*, *Kozma Dénes* dr., *Matta Árpád*, *Horváth Jenő* s az előadók, kik minden irányban megadták a felvilágosításokat.

Ezután *Bujanovics Sándor*, az OMGE. elnöke az előadóknak úgy a maga, mint a hallgató gazdatársak nevében is köszönetet mondván, berekesztette ezen valóban tanulságos előadások sorozatát.

Törpefákkal szerzett tapasztalataim.

Irtá: *Balogh Bálint*.

Többször irtam már e b. lapokban a törpefákról. Kertemet is ilyenekkel raktam tele s mivel újabb és újabb tapasztalataim, megfigyeléseim vannak, melyek a törpefák mellett szólnak, ismét elmondok róluk egyet mást.

Legelőször is azt a kérdést akarom tisztázni, hogy kinek való a törpe fa? Ugyanis legtöbbször

ször azt az ellenérvet hallom emlegetni, hogy haszontermelésre berendezett gyümölcsökben nem fizeti ki magát. Nagy tévedés ezt állítani. Igaz ugyan, hogy a törpefák kevesebbet teremnek, de sokkal kisebb a térszükségletük is. Ugy, hogy arra a területre, melyre egy magas törzsű fát ültethetünk, 4—6 törpefát is elhelyezhetünk s ez már megközelítőleg terem annyit, mint egy magastörzsű fa. A termés azonban nem egyenértékű, mert a törpefa gyümölcse összehasonlíthatatlanul jobb, nemesebb s a mi eladás szempontjából nagyon is lényeges, tetszetősebb is. A törpefák tehát haszontermelésre is megfelelnek, különösen ha azt is számba vesszük, hogy míg a magastörzsű fák soká indulnak termőre, addig a törpefák 2—3 éves korukban már elkezdnek teremni. S ez a tulajdonsága kiválóan alkalmassá teszi ilyen magfajtajú zsellér embereknek, a kinek idegen funduson van a kertje s mégis szeretné az elültetett fák gyümölcsét élvezni.

Azt is megjegyzem, hogy a törpefák fokozottabb gondviselést, állandóbb figyelmet igényelnek s a kinek ehhez nincs kedve és türelme, az csak fél eredményt fog elérni.

41-ik ábra. Liliputi körtefa (Boszkobakja), mely már 2-ik évben terem.

42-ik ábra. Törpe Napoleon vajkörte.

Kérdés marad még, hogy mekkorára neveljük a törpefát s általában, hogy engedi-e magát nevelni?

A mi a nagyságot illeti, ez kertemben 40 cm. magasságtól 3 méter között váltakozik. Haszon szempontjából mindenesetre a nagyobb, terebélyesebb fák jöhetnek tekintetbe, azonban melyik gyümölcsstermő ne engedhetné meg magának, hogy különlegesség szempontjából ne tartson kertjében néhány liliputi fát? A növekedés szabályozása metszés útján történik. Erről alább részletesen lesz szó. Gátlólag hat ezenkívül a növekedésre a túl korai termés is s így az első 1—2 évi gyümölcsöt a virágzás után le kell szedni. Tekintsük szabálynak, hogy először fát neveljünk magunknak s csak azután várjunk termést.

A törpefák állandó metszést kívánnak. Igen sok módszert kipróbáltam, megfigyeltem, legjobban azonban a Pekrun-féle metszési mód vált be. Ennek a lényege az, hogy kiválasztjuk a korona alapját képező ágakat s megfelelő metszéssel lehetőleg minden rügyet hajtásra ösztönözünk. A kihajtott ágakat visszaespijük s

csak a vezérágakat engedjük növekedni. Az oldalhajtásokat a következő tavaszon egy szemre vissza vágjuk s a vezérhajtást ismét vissza kurtítjuk. Az egyenes oldalhajtásokat megnövekedni engedjük — hogy a vezérágak vastagodjanak — vagy az előtörő zöld hajtást vissza csipjük. Ha növekedni engedjük, úgy a következő évben u. n. zárómetszést alkalmazunk, vagyis ismét egy szemre vágjuk vissza a vesszőt s az ebből előtörő hajtást, a második, harmadik levél megjelenése után vissza csipjük s ha valamelyik véletlenül »megszökne«, tavasszal ismét egy szemre vágjuk vissza. Ilyen módon 3 év alatt kész a termő fa, telisden teli termőszervekkel.

Ez a metszési mód adja a kulcsot a kezünkbe ahhoz is, hogy a fákat növekedésében visszatartsuk, tehát liliputi fákat neveljünk. Egy ilyen kis fát mutatok be a 41. ábrán, mely alig nagyobb a mellé állított sörös üvegnél s a folyó évben már a harmadik termést adja. Birsre nemesített Bose kobakja körte ez. A másik fa a 42. ábra, 1 1/2 méter magas Napoleon vajkörte. Már kb. 5 év óta terem, az évi termés 4—5 kiló szokott lenni. Az aránylag kicsi fához viszonyítva oly nagy suly ez, hogy a fát erősen fel kell kötözni, hogy az ágak le ne töredezenek.

Egy Diel vajkörte fám (törpe) első termése több volt 5 kilónál, de ezt a fát 2 1/2 m.-re engedtem növekedni. A legszebb körte 450 grammot nyomott, a mi ennél a fajnál szokatlan nagy. Egy törpe téli fehér kalvill almám egyetlen s első gyümölcse 385 grammot nyomott. Ilyen szép és nagy kalvill almát még nem is láttam. Egy törpe Kaisha barackom is van. Ez valóban hálás s 20—25 kg.-ot is terem. Kitünő, zamatos gyümölcsöt ad. Öregebb fák termés-eredményeiről nem igen adhatok számot, mert csupa fiatal fám vannak. Magam neveltem magról a vadonczokat s magam nemesítettem. Bizony idő és türelem kellett az első termés kiváráshoz, de úgy nyujt ez igazi örömet. A ki szereti a gyümölcskertészetet, annak nagyon hálás foglalkozás a törpefák nevelése. S még több örömet talál benne, ha a fákat alakítja is.

KÖNYVISMERTETÉS.

Krupp emberbaráti gondossága Németország határain túl is ismeretes és követendő például szolgál, valamint 30 milliós német nemzeti alapra adott ajándékát is világszerte ismerik. Az egészségre oly fontos lakáskérdés megoldására oly nagy és méltó feltűnést és elismerést kelt a Krupp-féle kislakásépítés, mint azt egy most megjelent »Der Krupp'sche Kleinwohnungsbau« című mű igazolja, melyek 150 képtáblázattal és számos szöveggel ábrával a „Gesellschaft für Heimkultur e. V.“ Wiesbadenban adott ki. A műépítészeti szöveget Hecker Hann. düsseldorfi mérnök írta. Előfizethető a 10 részletre pr. 1 M (postabér 10 fill.) Megjelenés után a teljes mű kötve 12 K (postabér 50 fill.)

Ezen mű rövid történetét írja le a Krupp-féle lakásépítésnek, tartalmazza az egyes, csoportos, és nagy, több emeletes épületeknek terv- és nézet rajzait (homlokzatait), melyek hatósági, községi és ipari egységeknek és építészeti szakértőknek igen ajánlhatók, mert különösen a háború után előálló nagy építkezések alkalmával, mint minták, nagy előnnyel lesznek felhasználhatók. Éppen azért, mert általános közérdeket elégít ki e mű, ára feltűnő alacsonyra van megsabva. Még németül nem tudó t. gazdatársainknak is melegen ajánljuk e művet, mert hisz a rajzok többet beszélnek, mint a holt betűk.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Csomó a birsre nemesített csemege.

Birsalmára több fajta oltványt csinálók évről-évre. Egyes fajoknál a nemesítés helyén csomó képződik s a fa rosszul fejlődik. Mi lehet az oka?
O. G.

Felelet. Logan-berry hol kapható című kérdésre.

A Logan-berry nálunk még meglehetősen ismeretlen, a hivatásos kertészek és a kertészeti szakértők is legfeljebb csak hallomásból tudnak létezéséről. Hogy a tövek Magyarországon hol szerezhetők be, azt nem tudom, mert bár éber figyelemmel kísérem az idevonatkozó adásvételt, ez idő szerint még nem találkoztam vele. Ausztriában már több helyen kínálják megvé-

Sürgőnyozim:
TURKSMA
Viehgeschäft
Leeuwarden

Pontos
kiszolgálás

Elsőrendű
elismert
nyilatkozatok

Eredeti hollandi
hasas- és tenyész-
szarvasmarha
vételeket közvetít mérsékelt jutalék mellett
J. TURKSMA,
szarvasmarha kereskedése
LEEWARDEN (HOLLAND).

Junius hó 22 én, délelőtt 10 órakor, Nagybecskerekén a városi vásártéren önkéntes árverésen el fog adatni

24 darab 3-4 éves lipiczai csikó.

Eladó a lovakért semmitéle jótállást nem vállal.

Vonat indul Budapestről reggel 8 óra 5 perc körül és este 8 óra körül Szeged felé. Érkezik első vonat délután 5 órakor, u'óbbi reggel 7 órakor Nagybecskerekre.

PAP GAZDASÁG.

telre. Rendszeresen jobb nevű faiskolákban kapható és horribilis árakat kérnek érte. E közleményemre akkoriban, 1913 február 28 iki kelettel, reflektált *Igali Szvetozár* és ebben a levélben a következőket írja: „Az újfajta gyümölcs, a *szeder* (Blackberry, *Rubus canadensis*), itt vadon nőző bokor termésének és a biborfekete gyümölcsös *Rubus occidentalis* történt keresztezéssel jött létre. Vagyis szeder-szederrel lett keresztezve. A hibrid később úgy nyerte tökéletességét, hogy az előbbi vadcsereje termése a vörös Antwerp Rapsberryvel (antwerpi szeder) lett hibridizálva. A gyümölcs gazdag biborveres, kellemes, de határozott borizű zamattal bír. A legjobb eredmény az alacsony sodrony művelés mellett érhető el. Csodálkozom, hogy odahaza oly drágán árulják dugványait. Itt 10 cent darabja. Ot dollárért 100 darabot adnak. A ki nekem segít hazulról *kopasznyaku erdélyi csibéket* ideszállítani, annak én küldök Loganberry dugványokat, vagy gyökeres venyigét.” Ez a levél még a háború kitörése előtt íródott. A mai viszonyok között természetesen lehetetlen ez a csere. (Czime: *Igali Szvetozár*, Oakland, Kalifornia, 3032. Adeline Sz. U. S. A.) — Ismétlem a „Logan-berry“-t nálunk még nem árulják. Kizárólag a külföldön kapható. Hosszas kutatás után akadtam egy árjegyzékre, a melyekben „The Legan Berry“ néven szerepel. Ebben az árjegyzékben egy tő ára 3.20 K. Tenyésztojének czime: A. F. Walter, Gross Chuchel, bei Prag, Böhmen. Az újdonságok között talál helyet, ára ezért ilyen szokatlanul magas.

Kadosa Zdenkó.

Kisebb szakközlemények.

A házigomba. A házigomba, vagyis az, mely a lakásban üti fel tanyáját, nemcsak azért iáros, mert megrohasztja az általa elrepett fat,

hanem egyedül a levegő megromtója is, ennek folytán az egészségre nagyon ártalmas. A házigomba ott nő, a hol a lakás nedves, sötét. Mindenféle szereket ajánlanak kiirtására, de semmi sem pusztítja el olyan rögtön, mint a folytonos friss levegőcsere és a világosság, napfény. A gombás lakásokat kell szellőztetni és azon lenni, hogy a világosságból is minél több hasson beléjük. A házigomba kiirtására ajánlatos szerek közül legjobbnak bizonyult be az erős sóoldat, vagyis vízben feloldott só, melylyel a gombás helyeket bekenjük. Jó az erős rézgáliczoldat is, a karbolsav, meg a kátrányok közt a nyírfakátrány a leghatásosabb. Ezek mellett azonban a friss levegő, a napfény leggyökeresebben bánik el a gombával.

Gőzkazánok rozsdásodása és a kazánkő szoros tapadása ellen alkalmazott kazánfestő anyagok közül a grafit vált be legjobban, még pedig úgy a közönséges kályhagrafit, valamint a pelyhes grafit egyaránt. A grafitot vízzel kenhető tömeggé keverik és kőmivesecettel kenik az előzőleg alaposan letisztított felületre. Már használt gőzkazánok falán alkalmazva eleinte látszólagos eredménytelenség mutatkozik, de ez ne riasszon vissza senkit a továbbpróbálástól. Az első átfestésnél természetesen csak kevés grafit szem tapad a kazán falához. Lelkiismeretesen megismételve ezt, a kazánlemez felülete láthatóan kisimul és — ha csak az egyik körülmények nem tulságosan kedvezőtlenek — néhány tisztogatás időköz után olyan sima lesz, hogy a lerakódás igen könnyen, éles kalapácsok stb. használata nélkül eltávolíthatók. (B. és K. L.)

A hol gabonával és buzával fütének. Mialatt az egyes városokban az emberek egész sorfalat állnak a pékboltok előtt, hogy kenyeret kaphassanak, ugyanakkor az „Asztracháni Wiesztnik“ közlése szerint az oroszországi Asz-

trachán-kerületben vannak olyan félreeső falvak, a melyekben a kenyérnek semmi értéke sincs. A múlt évben bő termés volt. A gabona még most is nagy tömegekben hever az udvarokon csépeletlenül, vagyis csépeletlen gabonával és buzával etetik a marhát és a sertést. Sőt még tovább mennek: fütének is vele. Szinte megrémülök ettől a borzasztó pocseköléstől. A falu népe itt Krestyben vagyonos és minden gazda kiesépelltetné a gabonáját, de drágálják a munkabéreket és ezért inkább tüzelőanyagként használják a gabonát. És így — mint a „Nowoje Wremja“ megjegyzi — az egyik helyen a kenyér fényüzési cikk a vagyonos embernek, a másik helyen pedig — sertéstáplálék és tüzelő. Ez — Oroszország.

HIREK.

A hitelszövetkezetek kongresszusa.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekébe tartozó több mint harmadfelezer falusi hitelszövetkezet képviselői a minap délután tartották meg szokásos évi nagygyűlésüket Pestvármegye közgyűlési termében, Majláth József gróf elnöklete alatt, a melyen György Endre emlékbeszédet mondott gróf Károlyi Sándorról, a szövetkezeti mozgalomnak tíz évvel ezelőtt elhunyt vezérééről. Ezután Majláth József gróf elnök előterjesztette a következő határozati javaslatot:

„Határozza el a kongresszus, hogy a háboruban elesett hősök özvegyeinek és árváinak gyámolítása ügyében megindult országos akcióba az Országos Központi Hitelszövetkezet a kötelekébe tartozó szövetkezetekkel együtt, mint az országnak erre a célra legalkalmasabb és leghivatottabb szervezete, minden erejével részt kíván venni és utasítsa az igazgatóságot, hogy a részvétel módja tekintetében a kormánnyal érintke-

A világháború nemzetgazdasági jelenségei Európa kiéheztetésével.

Irta: *Löherer Andor.*

Németország buzabevitele tett 1912-ben összesen 22,974.220 métermázsát, 395,846.000 márka értékben, ebből esett Oroszországra 5,584.390, Brit-Indiára 693.230, Argentiniára 5,462.010, Canadára 2,690.300, Egyesült-Államokra 4,465.120, Ausztráliára 592.720 métermázsát. — *Buza kivitele tett 1912-ben* összesen 3,225.900 métermázsát 63,433.500 millió márka értékben.

Németország rozsbévittele tett 1912-ben összesen 3,157.240 métermázsát, 43,894.000 márka értékben, a miből Oroszországra esik 2,688.700 métermázsát, Romániára 287,900 métermázsát. — *míg rozskivitele tett 1912-ben* összesen 7,973.170 métermázsát, 125,459.000 Márka értékben.

Bevittele tett 1912-ben	Métermázsát	M értékben
Árpa	27,569.250	404,690.000
Maláta árpa	2,124.900	39,523.000
Zab	6,659.935	91,698.000
Tengeri	11,423.810	143,219.000
Rizs	1,004.500	23,173.000
Bab	317.010	7,976.000
Borsó	3,711.960	60,049.000
Lenese	320.000	8,383.000
Burgonya	8,223.100	60,713.000
Zöldség	3,314.790	49,211.000
Zöldség konzerv	52.960	4,754.000
Szőlő	371.540	9,700.000
Dió, mogyoró	170.990	11,981.000
Gyümölcsfélék	6,716.850	176,681.000
Kávé	1,708.670	252,602.000
Kakao	550.850	63,598.000
Tea	41.880	3,812.000
Ló	drb. 126,878	10,606.200
Szarvasmarha	200.375	7,298.600
Sertés	133.291	2,329.800
Lud élő	8,606.622	3,556.000
Tyuk	mm. 104.810	1,519.500
Kacsa	22.010	360.100

Baromfi leölve	90.680	1,360.100
Husfélék	560.170	6,341.800
Sódar füstölve	14.490	256.200
Huskivonat	11.730	1,088.800
Halak	3,132.350	128,580.000
Vad stb.	481	3,080.000
Zsir és margarin	130.987	130,910.000
Faggyu	241.829	18,097.000
Halzsir	374.760	18,066.000
Tej és tejjel	849.770	39,031.000
Vaj	555.530	126,345.000
Sajt	211.445	30,903.000
Tojás	1,670.159	193,128.000
Élelmi nyersanyagok összesen	117,454.603	2,584,273.100

Továbbá bevitt:		
Rozslisztet	10.670	259.000
Buzalisztet	158.710	4,570.000
Rizst	3,188.980	79,440.000
Daraféléket	4.776	1.110
Olajokat	711.774	45,813.900
Keményítő	2.520	78.000
Cukor	4.370	154.000
Bor és szesz	2,582.391	73,692.000
Sör	399.470	8,470.000
Ásványvizek	103.480	3,445.000
Összesen	7,165.141	215,923.010

Tehát csupán az itt felsorolt élelmiszerekben Németországban máris egy 2800,196.110 márka ra menő beviteli zavar, vagy némely tételeknek nagyobb tömegekben való elmaradása és hiánya állott be. Egy mintegy hét millió métermázsát meghaladó élelmészeti árutömegnek, bárha csak részben való kimaradása feltétlenül nagy zavart okoz bármely nemzetnél. Ez tehát kézen fekvően illusztrálja, hogy ilyen áruhiány beállta esetén, melynek legalább fele értékét lehet számitásba venni, a drágaságok mulhatatlanul be kell állani, főleg pedig az olyan élelmiszerek árának, melyek a háború ideje alatt sehogysem pótolhatók. Ámde az egyik ország hiányát megérzi ma a másik és harmadik ország is.

(Folytatjuk.)

zésbe lépve, a megfelelő intézkedéseket tegye meg.

A kongresszus egyhangulag magáévá tette a javaslatot.

Nagy Emil dr. tartotta meg végül előadását, a melyben abból indult ki, hogy a nemzeti politikánk főirányelvének a közel jövőben annak kell lennie, hogy a magyar faj számbeli, valamint testi és lelki erejét növeljük. Ennek egyik főeszköze a helyes birtokpolitikai reform, miután nálunk a helytelen birtokelosztás révén a földet nem használják ki elég okszerűen. A birtokelosztás javítása kétféle módon érhető el, vagy parcellázással, vagy kísérleti alakulatok révén. Gazdag vidéken jó a direkt parcellázás is, ha a vevők nem csak ki tudják fizetni a vételárát, de a gazdálkodáshoz tőkéjük is marad. Sajnos, ez nem mindenütt lehetséges, éppen ezért sokkal modernebb és célravezetőbb a szövetkezeti kísérletek részesítése azzal az intencióval, hogy ha a bérlét révén a bérlő földmives-család megvagyonosodik, meg is szerezhesse tulajdonába a bérelt földet. A magyar természet a szabadság felé tör, annak nem tetszenék az, hogy az ivadékról-ivadékra munkált földet a család sohasem vallhassa magának. Csak a szabad tulajdon felel meg a magyar léleknek, de azt akkor szerezzék meg, ha ki tudja fizetni. Ha ezt a problémát a nagybirtokosok is magukévá teszik, akkor nem is kell a törvényhozási intézkedés. Utal e tekintetben az Eszterházy hercegi hitbizomány példájára, a melyből már közel 40.000 hold ment át így kisbérlők kezébe. Össze kell tehát írni azokat a birtokokat, a melyeken ezt meg lehet valósítani. E kísérletek segítségével egy új, erős fundamentuma létesülne a magyar faj fejlődésének és megvalósulna az új középosztály is. Kéri a kongresszust, hogy a kisbérletek nagyarányu fejlesztését sürgesse. A kongresszus választmányi tagjainak megválasztása után a tárgyszorozatot kimerült.

Az Országos Középponti Hitelszövetkezet XVII. évi rendes közgyűlését, Bánffy György gróf titkos tanácsos elnöklésével tartotta.

Az igazgatóság jelentése, a melyet Tallian Ödön főtitkár terjesztett elő, kiemeli, hogy az intézet a főlős pénzkészleteket a háboru alatt olyan célból vonja magához, hogy azokat az állam rendelkezésére bocsáthassa. Ez a munka sikerrel járt, a mennyiben rövid idő alatt egészen új néprétegekben nyílt tőkeforrás az állami hitelszükséglet részére. A negyedik hadikölcsönjegyzések az O. K. H.-re eső része számszerűen még nem mutatható ki, de bizonyára arányban áll a három elsővel, a melyek végső összege 188,193.400 kor. rug. Ezt a nagy összeget 180.092 tételben jegyezték, 1965 szövetkezet után. Hogy a hitelszükséglet mennyire csökkent, mutatja az intézet váltó- és kötelezvény-állományának a jelentékeny apadása, míg a pénzbőség jelül a betét összege megkétszereződött. Az O.K.H. a hadsereg részére való anyaggyűjtésben is nagy tevékenységet fejtett ki, a mennyiben mintegy 1/2 millió kor. értékű különböző anyagot szolgáltatott be. Az elpusztult kárpáti falvak újjáépítése érdekében az intézet részéről megindított mozgalom 174.196 K eredményezett. Általában ez a szervezet, a mely az országnak 700.000 polgárát egyesíti és hatásában 3.000.000 lélekre terjed ki, — alkalmas és kész eszköznek bizonyult a nemzet és az állam nagy céljaihoz. Köz- és jótékonycélokra a lefolyt évben 65.856 K adományozott az intézet. Az intézet kötelékébe tartozó összes szövetkezetek saját vagyona (befizetett üzletrészek és tartalékalap) az 1914. év végén 57,845.335 koronára rugott, a különböző hitelek igénybevételével pedig a szövetkezetek 328,000.000 K-val dolgoztak. Ellenben az intézet saját tőkéje még mindig csak 14,303.111 K tesz ki. Adómentes kamatozó kötvényekből 40,407,200 K névértékű kötvény van kibocsátva. A kötelezvény-állomány 1915 végén 46,414.635 K volt. Föld-kölcsönök alakjában 90,782.477 K állott rendelkezésre. A szövetkezetek az intézet után, különböző kölcsönökben 136,632.275 K összeggel részesültek. Az intézetnél betétként 164,522.319 K volt a múlt évben elhelyezve. Az összes forgalom 4,311,016.805 koronára rugott. Az intézet tiszta üzleti fölöslege az 1915. évben 399.061 K. Ebből 10—10%-ot a rendes tartalékalaphoz s a kamatozó kötvények külön biztosítási alapjához csatolnak, továbbá fizetnek az alapítványi és rendes üzletrészek után 4%-os osztalékot, a megmaradt 57.010 K pedig a rendes és a kötvények biztosítására rendelt tartalékba helyezik. A közgyűlés zajos helyesléssel vette tudomásul a jelentést s elfogadta a benne foglalt javaslatokat.

Egy fölszólalással kapcsolatban, a mely az ipari hitelszövetkezetek nagyobb arányu támogatását sürgette, Korányi Frigyes báró dr. ügyvezető igazgató kimutatta, hogy az igazgatóság aránylag többet tett a kisiparosokért, mint a gazdákért. A szövetkezet, a méltányosság határán belül a jövőben is támogatni akarja az iparosságot. Seidl Ambrus miniszteri tanácsos azt hozta föl, hogy éppen az iparos tagok nem akartak a többiekkel együttműködni: ez azonban nem zárja ki azt, hogy a köl-

csonös jóindulat visszatérjen. (Ugy van! Helyeslés.) A közgyűlés ezután köszönetet mondott a vezetőségnek és a tisztikarnak az eredményes munkálkodásért. Végül a vezetőségből sorrend szerint most kilépett tagokat újból megválasztották.

Szövetkezeti napok. A magyarországi szövetkezetek szövetsége által a lelkészkdő páp-ság számára rendezett szövetkezeti tanfolyam második napján Paur Ödön a szövetkezeti biztosítás fejlődéstörténetét ismertette és rámutatott arra, hogy a biztosítás tulajdonképpen a szövetkezés leghasznosabb formája. Előadása kapcsán ismertette a Gazdák Biztosító Szövetkezete működését is. Utána dr. Pajor Ignác az állatbiztosító szövetkezetről tartott előadásában vázolja azokat a károsodásokat, a melyeket az ország állatállományában a háboru okozott. Ismerteti a kölcsönösségen alapuló állatbiztosítást és a községi állatbiztosítási szövetkezeteket, valamint a szövetkezetek kötelezetteit a gazdákkal szemben az állatok betegsége stb. esetén. Dr. Fáy Gyula miniszteri tanácsos az országos munkás- és cselédsegélyző pénztár szervezetével, feladatával és munkájával ismertette meg a tanfolyam hallgatóit. Utána Ujhelyi Imre tartott előadást a tejszövetkezetek alapításáról, berendezéséről és vezetéséről. A Magyarországon termelt tejmennyiséget kerek háromszáz millió koronára becsüli, a mivel szemben a tényleg értékesített tejből csak mintegy ötven millió korona a bevétel. Dánia egy milliót alig meghaladó tehénállományával 200 millió koronánál nagyobb értéket vesz be, Svájc pedig csak háromnegyed milliónyi tehénből 295 millió frankot értékesít. Tehénállományunk jelenlegi megtogyatkozása a háboru előtti időkhöz viszonyítva mintegy 30%-ra tehető. Ismerteti a mosonvármegyei tejszövetkezetek megalakulását, ezzel a kapcsolatban a megyebeli szarvasmarhaállomány emelkedését. Igen helyesen megállapítja, hogy a tejszövetkezetek berendezésénél célszerű, hogy mindjárt kezdetben minél tökéletesebben igyekezzenek berendezkedni és a vajtermelés mellett a sajttermelésre is rendezkedjenek be, mert az jóval nagyobb rentabilitást biztosít. Végül Meskó Pál tartotta meg előadását a fogyasztási szövetkezetek alapításáról, berendezéséről és vezetéséről. A fogyasztási szövetkezetek ellen felhozott érveléseket cáfolja és ismerteti a fogyasztási szövetkezeteknek főleg a háboruban elért kiváló eredményeit. Nagy tetszéssel fogadott előadása után a szövetkezeti tanfolyam második napja dr. Horváth János felszólalásával véget ért.

A 3-ik napon Serbán Iván dr. tartott előadást a szövetkezeti értékesítésről. Hivatkozva a dán értékesítő szövetkezetek eredményére, hangoztatta, hogy többtermelés, belterjes művelés is csak szervezett értékesítés mellett lehetséges. Gaál József keszthelyi főgimnáziumi tanár és szövetkezeti elnök a visszavándorlással kapcsolatban a szövetkezeti földbirtokosok elért jó eredménnyel foglalkozott. Kíváncsinosnak tartja, hogy a visszavándorlás és a rokkant ellátás szervezése alkalmával a tulajdonjogot éppen úgy tiszteletben tartásuk, mint a rokkantoknak, a harctérről visszatérőknek vagy a visszavándorlóknak a megbecsülését. Megkülönböztetni kívánja a telepítést és az elhelyezést és kíváncsinosnak mondja a telepítés törvényének megalakítását. Az áruba vagy bérbeadandó földbirtok nyilvántartását a rendelkezés, illetve az elsőség jogával állami szervezetre bízná. Az ország egyes vidékeit így megbízható telepésekkel népesítenék be. Végül azt is szükségesnek tartaná, hogy Amerikában visszatelepítő kirendeltségeket szervezzenek. Schandl Károly a szövetkezetek sikereiről tartott előadást. A szövetkezetek sikere abban rejlik, hogy az anyagi jólét alapján garanciákat nyújt az erkölcsi és szellemi fölemelkedésre. A modern szövetkezeti akció szerinte a kapitalizmus reakciójaként indult meg, párhuzamosan a szocializmussal. A szövetkezeti mozgalom az utóbbi évtizedekben oly sikereket ért el világszerte, a minőkre a legvéresebb remények sem számítottak s ezt statisztikai adatokkal bizonyítja. A magyar szövetkezetek sikerére utalva, melyek 400 milliós tőkét biztosítottak már a földművelő népnek, összefoglalja a világ összes szövetkezeti eredményeit. E szerint mind az öt világrészben 200.000 szövetkezet van már 30 millió taggal. Mailáth József gróf elnök befejező szavaiban a szövetkezetek jelentékeny sikerét állapítja meg a tanfolyammal keltett általános érdeklődésben. Végül György Endre mondott köszönetet a szövetségnek, valamint az elnöknek a tanfolyamán.

A gabona zár alá vétele. A május 31-én megjelent kormányrendeletéről természetesen most is rendkívül sok szó esett úgy a H. T. bizományosai, mint a malmok, valamint a H. T.-n kívül álló gabonakereskedők közt. Utóbbiakat különösen a rendelkezésnek azon része foglalkoztatta, a mely a kölest, mely eddig szabad forgalom tárgya volt, szintén zár alá helyezték. A fogyasztás nézőpontjából mindenesetre helyesebb, hogy ezt a cikket zár alá helyezték. Eddig is csak a készletet fölhalmozó második kéznek volt haszna abból, hogy e cikket tetszés szerinti áron lehetett eladni és vásárolni. Az árfölhajtás annál inkább sikerült, mert ebből a cikkből évenként legfölsőbb 150—160.000 q szokott lenni a termés. Most kíváncsian várják a repeze forgalmahozatalára vonatkozó rendelkezést és az ármegállapítást is, mert tudvalevően a repcének előrelvő vételét és eladását a többi cikkel egyidejűen tiltották meg. Érdeklődés nyilvánul a későbbi rendelkezés iránt is, így például különösen ama rendelet iránt, hogy sörfőzésre és malátagyártásra milyen mennyiségű terményt lehet majd fölhasználni. A mi a 31-diki rendelkezést azt a részét illeti, hogy a magánfogyasztó csak közvetítő kizárásával vásárolhat, ez a malmokat is érinti, mert az idén nem fog megtörténni az, hogy az őrlés nyereségének biztosítása céljából ők vásárolhassanak tömegesen gabonát a magánfogyasztók részére.

Mezőgazdaságunk helyzete és feladatai a háboru után. Ily címmel tartott dr. Ecseri Lajos előadást a Magyar Közgazdasági Társaságban. Ecseri Lajos előadásának legérdekesebb részei azok a számszerű adatok voltak, melyekkel azt igazolta, hogy a tulajdonképpeni mező gazdálkodásra a háborus évek éppen nem jártak nagy haszonnal, mert a magas terményárakat felemészítette a még magasabb munkabérek s a munkások hiánya által előállott hiányos talajművelés. Igen helyesen mutatott rá ezzel szemben az állattenyésztés és hizlálás nagy jövődelmezőségére. Hazánk közgazdasági viszonyainak jövő fejlődését abban látja, ha mindent elkövetünk mezőgazdaságunk fellendítésére s belterjessé tételére.

Az új termés és az Omge. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek Zselénszki Róbert gróf elnöklésével a minap tartott ülésén Rubinek Gyula igazgató ismertette a Omge-nek a maximális árról és a termés forgalmahozataláról a kormány elé terjesztett nézetét. A megtörtént intézkedésekre nézve azt állapítja meg az előadó, hogy a cselédek és munkások ellátására szükséges gabonamennyiséget nem növelték az árpával és kukoricával pótlendő százalékkal, mint ezt az Omge memorandumja javasolta. Nem teljesült a bizományosoknak a gazdaközönség részére való ellenőrzésre való kérelem sem. Nagyban és egészben a kibocsátott rendelet a főbíró és a községek hatáskörének kiterjesztésével az eljárást valószínűen gyorsítani fogja.

Gaál Gaszton szerint a munkásdagok növelése feltétlenül kívánatos lenne. Az Omge a kormányrendeletben nem teljesített kérelmek érdekében újból forduljon nyomtatékkal a kormányhoz. Matta Árpád és Sággy Gyula csatlakozva az előtte szólók nézetéhez, szükségesnek tartja az ipari cikkek sürgős maximálását is. Almássy Imre gróf sincs megelégedve a kormány eddigi intézkedéseivel, mert a gazdaközönség még csak a minimumra redukált igényeit sem teljesítették. Kéri, hogy az Omge újabb fölterjesztést intézzen a kormányhoz kérelmei érdekében. Hlatky Miklós az állattartásra szükséges termények méltányos megszábasát kéri. Gaál Gaszton ismételt felszólalása után Somsich László gróf véleménye szerint szakszervezetek döntéséig majd el, hogy egy-egy gazda jogosan tartja-e vissza állatai részére a terményt. Hasonló értelemben szólal föl Éber Ernő is. Blaskovics Ferenc a rekvirálás körül tapintatlan és szakszerűtlen eseteket sorolta föl. Bacher Emil végül azt fejtette, hogy a malmok küzdenek az ipari cikkek áremelkedésével.

Nagy birtokvásárlás Magyarországon. A minap érdekes birtoktranzakció nyert elintéztét. Dr. Hirsch Albert, a Deutsch Ignác és Fia cég belfagia megvásárolta báró Schossberger Lajos és Rezső háromezerhatszáz holdas hevesmegyei tarnaméri birtokát. — Itt említjük meg, hogy Weiss Manfréd vagyongazdálkodási irodája két hatalmas dominium megvétele ügyében folytat tárgyalásokat.

Milliók birtokvétel. Biharmegye egyik nagyobb földbirtoka, a jánosdai uradalom gazdát cserélt, Lederer Manó, az uradalom eddigi tulajdonosa 1,000.000 K-ért adta el a földbirtokot Szabadhegyi Ernő illyei nagybirtokosnak.

Egy Károlyi grófi birtok parcellázása. A Magyar Telepítő és Parcellázó Bank már régebben megvette Károlyi Zsuzsanna grófnő czongrádmezei több ezer holdas földbirtokát parcellázási célokra. Az óriási uradalmak jó részét már értékesítették is. Most ismét egy 3000 holdas birtokrészt adott el a bank. A vevők Weisz Simon, Weisz Miklós Mindszenti, Grüner Géza nagyfai és Pollák Ármin szegedi lakosok. Ez az érdekes csoport a vajhái és nagy-szigeti birtokrészeket vette meg három millió koronáért. Egy hold föld tehát átlag 1000 K-ért kelt el. Az új tulajdonosok a 3000 holdból 700 holdat parcelláznak fognak. A parcellázásoknak közvetítők bekapcsolásával való lebonyolítása a földbirtok forgalmát jogos ok nélkül megdrágítja.

Mezőgazdasági katonai szabadságolásoknak meghosszabbítása. Tekintettel az aratási és cséplési munkálatoknak elvégzéséhez fűződő rendkívül fontos közgazdasági és katonai érdekekre, az érdekelt miniszteriumok között folytatott tárgyalások eredményeként a meghatározott időre a honvédelmi miniszter vagy a hadügyminiszter által felmentett ama mezőgazdák, mezőgazdasági alkalmazottak és cselédek felmentése, kiknek a felmentése 1916 május 31-én vagy augusztus 31-ike előtt bármilyen időpontban lejárna, hivatalból 1916 szeptember 1-ig meghosszabbították. A hivatalból történt meghosszabbítás nem vonatkozik a honvédelmi és katonai parancsnokságok által engedélyezett felmentésekre, a nevezett parancsnokságok által ideiglenesen felmentett egyének tehát a felmentés lejártakor bevonulni tartoznak. A felmentéseknek hivatalból történt meghosszabbításáról az összes érdekelt katonai és polgári hatóságokat táviratilag értesítették.

A jövő évi répa földmívelés érdekének biztosítására az OMGE-ben a cukorgyárosok tanácskozást tartottak, a melyen néhány répa-termelő is részt vett. Az értekezlet a nyerscukor alapárát az 1916—17-iki idényre 40 koronában kívánja megállapítani. Az ez évi cukor-repatermelés átvételi árát serkentés céljából q-kint külön 150 K-s hadi pótlékkal óhajtaná megjavítani, a mit az állam fizetne a fölemelő cukorilletékből. Szóba került a német példa, a mely szerint a nyerscukorár 15 márkára emelése és a répa árának 75 pfenniggel való javítása a termelés folytonosságát elősegítette.

A korai burgonya beszerzésének és szétosztásának szervezése. A földmívelésügyi miniszter a tanács városgazdasági ügyosztályának vezetőjével, a tanács hozzájárulásával folytatott tárgyalása alapján a városi hatósági zöldségárúsító üzemet, illetőleg az üzem keretében létesített burgonyabeszerzési osztályt, megbízta a folyó évi és különösen az ország határain kívül fekvő helyekre szállítandó korai burgonya beszerzésének közvetítésével. A burgonyabeszerzési osztály feladata lesz, hogy fedezze elsősorban a főváros burgonyaszükségletét és ezenkívül beszeresse és megrendelők részére szállítsa a cs. és kir. katonai hatóságoktól, továbbá az osztrák, boszniai, hercegovinai és a horvát-szlavonországi hatóságoktól, valamint esetleg a hazai törvényhatóságoktól és községektől nyert megbízások alapján beszerzendő burgonyamennyiségeket. Az osztály ezen a héten már megkezdi működését.

A Magyar Földgáz Rt. megalakulása. A Deutsche Bank vezetése alatt álló bankkonzorcium — hír szerint — junius 8-ra hívta össze a Magyar Földgáz Rt. alakuló közgyűlését. A létesítendő mézsnitrogén-gyár megalakulásáról is ez alkalommal fognak dönteni. Stauss igazgató, a ki a Deutsche Bank képviselőjében a földgáz értékesítésére vonatkozó előzetes tárgyalásokat is vezette, 5-én Budapestre érkezett és részt vett az alakuló közgyűlésen.

Nitrogén és kén előállítása földgáz segítségével. A földgáz ipari célokra való felhasználásában nagy jelentőségű lépést fog jelenteni annak a mézsnitrogén-gyárnak az alapítása, a melyről már hónapok óta tárgyalások folynak a Deutsche Bank és a Kereskedelmi Bank között. A Magyar Földgáz Rt. keretében fog megalakulni ez az új gyári vállalat, mely évi 80,000,000 köbméter földgáz felhasználásával rendezkedik be mézsnitrogén produkálására. Ebből az anyagból ammóniák-salétromot lehet előállítani, a mely a chilei salétrommal egyenlő értékű és a mely ugy a lőszergyártásban, mint a műtrágyagyártásban nélkülözhetetlen. Akár katonai, akár mezőgazdasági szempontból értékeljük ezt a dolgot, el kell ismerni nagy jelentőségét. Itt említhetjük meg, hogy az erdélyi föld-

gáz — mit a Bánya című szaklapban olvassuk — kén előállítására is fel fogják használni. Kísérletek után rájöttek, hogy a gipszből, nagy hőfok fejlesztésével a kén ki lehet vonni. Törődnék nagy mérsztelepek vannak és ezek termékeit fogják a kén gyártására felhasználni. Ilyen módon talán sikerül a chilei salétrom és szicíliai kén behozatalát a földgáz segítségével fölslegegessé tenni.

Az Altruista Bank a kerti gazdálkodásért. Érdekes és hasznos mozzalmat indított meg most az Altruista Bank. Az akciónak az a célja, hogy minden vármegyei és városi törvényhatóság területén, a hol eddig közönséges mezőgazdasági célokra használták fel minden földet, nagyobb területen kerti gazdálkodást honosítsanak meg. Az intézet már meg is kereste a vidéki törvényhatóságokat, hogy tudassák vele, milyen területet lehetne biztosítani a kerti gazdálkodás céljaira. Kettős célú lehetne a mozgalom révén elérni. Egyrészt védekezni tudnánk az árdrágítók ellen, másrészt megvalósíthatnánk az intenzív gazdálkodásnak egy olyan ágát, melynek jelentőségét nálunk még nem ismerik vagy nem értékelik kellőképpen.

Állami erdei facsemeték adományozása. Az állam által fentartott erdei facsemetéktertekből az 1916 év őszén és az 1917 év tavaszán a facsemete-feleslegeket, mint az előző években, ugy most is szét fogják osztani, az ez irányt folyamodó birtokosoknak. Szétosztásra csakis erdősítésre alkalmas 1—2 éves lombfa és 2—3 éves fenyőfa csemeték kerülnek s a csemeték szétküldése tavasszal, rendszerint március hóban, ősszel pedig október és november hónapokban fog megtörténni. Az érdeklődő közönség tájékoztatására kiemeljük, hogy miután az állami erdei facsemete-tertek csemetékészleteit ezentul nem a földmívelésügyi miniszterium erdészeti főosztálya, hanem az illetékes kir. erdőfelügyelőségek és a m. kir. állami erdőhivatalok együttesen osztják ki, ennél fogva a csemeték adományozása iránti folyamodványokat mindenkor közvetlenül az illetékes kir. erdőfelügyelőségnek kell benyújtani. Az őszi erdősítésekhez kért csemetéket, illetőleg az egy koronás bélyeggel ellátott kérvényeket legkésőbb 1916. évi július 31-ig, az 1917. évi tavaszti ültetésre kértéket illetőleg pedig 1916. évi november 14-ig kell az illetékes kir. erdőfelügyelőséghez benyújtani. A facsemeték kiosztására vonatkozó részletesebb tudnivalókról szóló hirdetményt a m. kir. állami erdőhivataloknál és erdőfelügyelőségeknél bárki megkaphatja.

A jegybank százéves jubileuma. Éppen száz esztendeje, hogy az Osztrák nemzeti bankot Ferencz császár uralkodása alatt megalapították. Ebből a magból nőtt ki az Osztrák-Magyar Bank hatalmas, terebélyes fája. A százéves jubileum alkalmából ünnepi ülést tartott szerdán délelőtt az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa Popovics Sándor titkos tanácsos elnöklésével. A bankkormányzó megnyitó beszédében vázolta a jegybank fejlődésének főbb mozzanatait. Majd üdvözlő táviratokat olvastak fel, melyeket a két pénzügyminiszter, testületek, hatóságok és magánszemélyek intéztek a jubiláló jegybankhoz. A főtanács a hadirokkantak segélyezésére 42 millió koronát szavazott meg. Ebből kétféle milliót a magyar, kétféle milliót az osztrák és 200.000 koronát a horvát rokkantak kapnak. Ezenkívül a tisztviselőknek és nyugdíjasoknak is nagyobb összeget juttatott a főtanács az intézet jubileuma ötletéből. Schmid vezértitkár beszámolt az ülésen a külföldi jegybankok kamatlábleszállításáról és előterjesztette a szokásos üzleti jelentését, a melyet a főtanács tudomásul vett.

A Magyar Fémközpont közgyűlése. A Magyar Szent Korona Országainak Fémközpontja Részvénytársaság megtartotta első rendes közgyűlését, a melyen az igazgatóság beszámolt a Fémközpont első évi működéséről. Az első üzletév, a melyet 1915. évi december 31-én zártak le, 250.220,50 korona tiszta nyereséggel végződött. Ebből a részvényeseknek befizetéseik után 5% kamat jut. Az ezután fennmaradó tiszta nyereséget tartalékolni fogják, minthogy a nyereségnek a befizetett részvénytőke 5%-át meghaladó része az alapszabályok értelmében a társaság felosztása után a m. kir. kormánynak egy, az utóbbi által megjelölendő közhasznú cél javára lesz rendelkezésre bocsátandó. Az áru-forgalom értéke 1915. december 31-ig körülbelül 24,000,000 korona volt. Az osztaléket részvényenként 30 koronában állapították meg.

Középeurópai viziut a Fekete-tengerig. A wieni községtanács ülésén azt az indítványt tárgyalták, a mely szerint szőlítsák fel a kormányt, hogy a magyar kormánnyal, valamint a német birodalom és a Duna alsó folyásánál lévő államok kormányaival egyetértésben biztossítsák a forgalom minden igényeinek megfelelő hajójáratokat a Rajnáról, valamint az Elbáról és az Oderáról a Dunáig és a Dunától egészen a

Fekete-tengerig. Az indítvány tárgyalása még nem fejeződött be.

Biztosítástudományi tanszék Hamburgban. Mig nálunk az egyetlen budapesti biztosítási tanfolyam is a nemtörődömség utvesztőjére került, addig Németországban a háboru alatt is szaporítják a biztosítási tudományt művelő intézményeket. A napokban a hamburgi kereskedelmi testületek határozták el, hogy az ottani Kolonialinstitut-ban még a háboru alatt tanszéket szervezzenek a biztosítási tudományoknak, annyival is inkább, mert a háboru nagyon nyilvánvalóvá tette a biztosítási intézmény iránti érdek terjedését. — Mikor fogunk már nálunk ilyen jelentést írhatni . . .!

A komlópiacz és a komlótermelés. Saazból írják: Május második felében rendkívül élénk volt a komlókereslet, úgy hogy körülbelül 350—400 bál jutott forgalomba, tulnyomó részben közepes minőségű áru, a melyet 75—85 koronával adtak el. Néhány tétel prima áru 90—100 koronán kelt el. A komlótermést illetően nem lehet határozottabb véleményt alkotni, mert ellentétes jelentések érkeznek, kétségtelen azonban, hogy a rovar okozta kár egyes helyeken meglehetősen számottevő. A fontosabb komlóterületekről a következő hír érkezett: Auscha vidékén szintén rovar okozta kár akadályozza a komló fejlődését. Nürnberg vidékén kedvező a fejlődés, de az ár egyáltalában nem változott. Minőség szerint 30—60 márka. Dauba vidékén nem rossz a komló állása, de mielőbb esőre lenne szükség.

Tanulmány a telepítésről. A Magyar Tudományos Akadémia a nemzeti birtokpolitika kérdésének kifejtésére ezer koronás pályadíjat tűzött ki, a Fáy jutalomdíjat pedig Czettler Jenő dr.-nak, a magyar agrárpolitikai tudományos irodalom régi munkásának, a Magyar Mezőgazdasági Szociálpolitika szerkesztőjének ítélte oda. Együttal megbízta, hogy a magyar telepítés kérdéséről megfelelő munkát írjon az Akadémia számára.

Zsákszövet és zsákkészletek bejelentése. A kormány ma rendeletet adott ki, mely szerint textilöze és textilít zsákszövetek, valamint zsákok és általában papirosfonalból textilanyagok hozzákeverésével, vagy a nélkül készített zsákszövetekre és zsákokra is kiterjeszti a bejelentési kötelezettséget.

Hogyan juthatnak a gazdák legkönnyebben rendszeres számtartáshoz? A háborus idők hatása alatt a gazdák jövő programja lett a többtermelés. Ámde fontos, hogy a nyersjövedelmünkkel kapcsolatban a tisztajövedelmünk is fokozódjék. A háborus viszonyok hatása alatt azonban a gazdaságok üzemi viszonyai annyira megváltoztak, eltolódtak, hogy csupán azok a gazdák követhetik a gazdálkodásban a biztos és helyes utat, a kik rendszeres számtartásból szereznek irányítást. A hazai mezőgazdaság jövő fejlődésének egyik fő feltétele ezért a rendszeres gazdasági számtartás terjedése. Előrelátólag reá fogja kényyszeríteni a magyar gazdákat erre

PAPÍR
zsinevek,
kötelek
minden célra
kévekötők,

istrángok, hevederek,

legjobb minőségben,

dús választékban raktáron.

Pusztafi Zsigmond,

Budapest, V., Országház-tér 4. sz.

TELEFON 31-43.

a jövedelmi adó, a mely tudvalevőleg a jövő adózásnak az alapja lesz. Már a folyó évben is nagy károsodás érheti azokat a gazdákat, a kiknek nincsen rendszeres számításuk s így a 13.000 K-nál nagyobb jövedelmekre kivetendő hadi jövedelmi adózásnál, főleg azonban az életbelépő ugynevezett hadi nyereségadó megállapításánál teljesen a pénzügyi közegek ítélkezésének lesznek kiszolgáltatva. Óriási föladat várakozik e téren az OMGE Számtartási Osztályára (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. sz.), a mely már évek óta gazdaságok számadásainak vezetésével, mérlegek készítésével foglalkozik. Ezúton pártatlan fél által végzett vagyonellenőrzéshez, a pénzügyi közegek előtt érvénnyel bíró mérlegekhez juthatnak kevés költséggel és munkával azok a gazdák is, a kik nem rendelkeznek a rendszeres számtartás vezetéséhez szükséges kellő idővel, munkaerővel, vagy szakismerettel. Szíves figyelmébe ajánljuk a t. gazdáközönségnek számtartási osztályunk igazán hasznos és közérdekű működését, a melyről szóval, vagy írásban készséggel szolgál felvilágosítással az OMGE Számtartási Osztályának Vezetősége.

Felhívjuk szállósgazdáink figyelmét a Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 19. sz. a. létező, 1835. év óta fennálló s kitűnő hírnévnek örvendő Csetneki Rézgyár Sonntagh Pál cégére, mely cég a jelesnek, elismert, kiemelhető széküzemmel ellátott Turul szállópermetezőket gyártja és darabját 55 koronáért hozza forgalomba.

A gépészhány orvoslása. A háborus viszonyok következtében mindinkább érezhetővé válik a gépészek hiánya, a kiknek egyrésze a harctéren küzd hazájáért, másik részét pedig a hadvezetőség vette igénybe hadiszolgáltatásra. Legkézzelfoghatóbb orvoslása ezen hiánynak, ha az előrelátó gőzgéptulajdonosok a gőzgép kezelését elsajátítják és a kezelésre jogosító vizsgát leteszik, a mint azt már eddig is számos gőzgéptulajdonos megcselekedte. Ezt a vizsgát legbiztosabban úgy tehetik le, ha biza-

ommal fordulnak Szirovy Vincze gépész-oktatóhoz, Budapest, VII., Klauzál-tér 11. sz. III-ik emelet 13. ajtó, a ki a jelentkezőket a vizsga sikeres letételére évtizedes gyakorlata alapján előkészíti, a minnek az illetők nemcsak a háboru alatt, hanem később is nagy hasznát vehetik.

S Z E S Z

A szeszüzletben e héten is változatlan volt a helyzet. Az elmúlt két héten beérkezett romániai szeszszállítmányok főleg egyes likőr és pálinkegyárak részbeni szükségletét fedezték és így a forgalom nagyrészt csak kisebb tételek elszállítására vonatkozott.

A rum- és pálinkaüzletben a kínálat e héten is élénk volt, azonban a bizonytalan helyzet folytán az érdeklődés gyérbb volt és nagyobb tételek valami vel olcsóbb árban találtak elhelyezést.

Denaturált szesz iránt állandóan élénk keresletnek örvend, azonban csak kisebb tételek kerültek forgalomba a pénzügyminiszter által előírt árban.

Kontingens nyersszeszben e héten gyér volt a kínálat és nagyobb üzlet alig létesült.

Maximális árak nagyban:

	régi áru	új áru
Kontingens nyersszesz adók nélkül	150—	130—
» finomított szesz	—	140—
adó- és adópótlék nélkül	—	360—370
Finomított szesz adózva	—	135—
Denaturált szesz	—	—

NYILTTÉR.

E rovatban közlőttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

VÉDJÜK MEG A MAI ÉRTÉKES ÁLLATÁLLOMÁNYT!

A borjak felnevelése legjobban sikerül, ha mindjárt születésük után beoltatjuk azokat

BORJUTÜDŐLOB ÉS BORJUVÉRHAS ELLEN.

Mert: ezek a ragályosirák a legveszedelmesebbek az ujszülöttekre és ezek ellenében módunkban van szérumozással HATÉKONYAN védekezni.

A megfelelő szérumok hazánkban a

Jenner-Pasteur Intézetben

Budapest, VIII., Rókk Szilárd-utca 39. sz. a. készülnek.

Az Intézet első és eredeti termelési helye hazánkban az összes állatgyógyászati szérumoknak és a készítmények államilag felülvizsgálatnak

Felelős főszerkesztő, kiadótulajdonos: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

Még egy ideig nem lesz vége

nyersanyag készletünknek, melyet idejekorán beszereztünk, hogy nyáron át is szállíthassunk lysoformot. Tudvalevőleg a meleg időjárás legjobban elősegíti a ragályos betegségek terjedését, azért jól teszi mindenki, ha idejekorán vásárol egy megbízható fertőtlenítő szert, pl. egy üveg lysoformot. Az árak következők;

100 gr. üveg lysoform	K 1.25
250 gr. üveg lysoform	K 2.50
1 drb. lysoform-szappan	K 2.—
1 üveg fodormenta lysoform-szájviz	K 2.—

Bárkinek ingyen és bérmentve küldjük az „Egészség és Fertőtlenítés“ című érdekes könyvet egy orvos tollából.

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyár, Ujpest.

Wiking-aratógépek

eredeti svéd gyártmányu

kaszáló-, marokrakó- és kévekötőgépeket
hozzávaló kévekötő-zsineggel

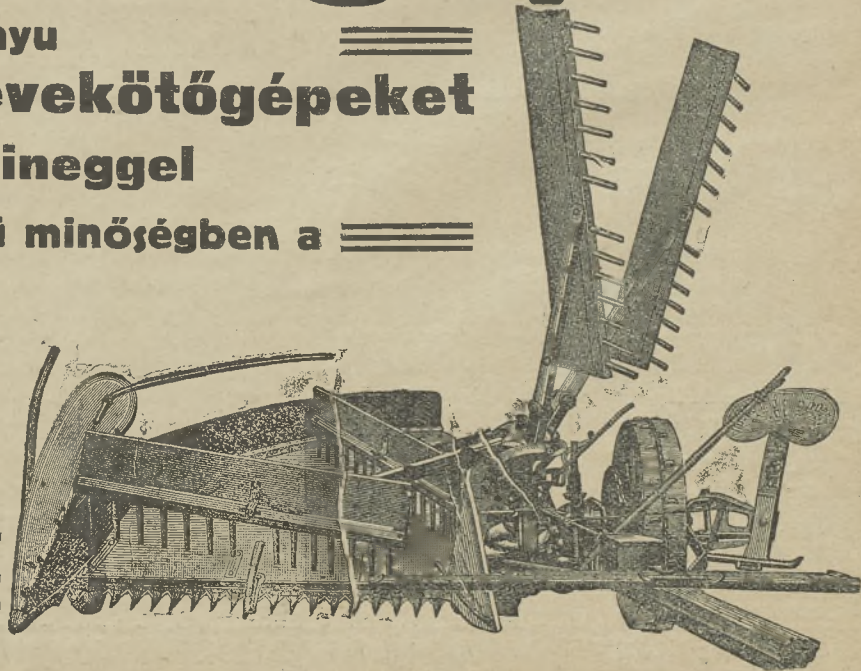
szállít, míg a készlet tart, elsőrendű minőségben a

Magyar Általános Gépgyár R.-T.

Budapest, VI., Váci-ut 141.

Sürgönczim: Magomobil. Telefon 45-15.

!! Nagy tartalék alkatrész-raktár. !!

EREDETI

MOTOREKE

Hazánkban tökéletesen bevált.

Számos utánrendelés.

Állandó nagy raktár Budapesten alkatrészekből és saját javítóműhely.
Ekevezető tanfolyamok. ❁ ❁ Szakmérnökök és gyakorlott szerelők.

Vezérképviselet:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

**okl. gépészmérnökök mérnöki irodája,
Budapest, VI., Vilmos császár-ut 45., I. em.**

Telefon interurban 76-94.

Sürgönczim: DIPLINGS.

GYAPJU- ZSÁKOK

kölcsönponyvák

legolcsóbban

Telefon: 104-10, 35-92, 80-82. ■ | ■

NAGEL ADOLF

BUDAPEST,

Központi iroda:

V., Arany János-u. 10.

Gyár: V., Balaton-u. 18.

Erő-papirspárga minden célra, továbbá impregnált vízmentes spárga

Kévekötfonalak, zsákzsineg
spárga drótbetét 5 kilogrammos próbaküldemények.

BRUCKNER SÁNDOR BUDAPEST, VI., SZIV-UTCZA 66. SZ.
TELEFON 97-22. TELEFON 97-22.

Olcso és jó takarmány sertések és juhok részére!!

A Gschwindt-féle gyár nagykörösi földjéből ajánl kifőzött szilvaczefrét szikkadt állapotban. Szállítható nagyobb tételekben nyitott vasuti kocsikban. Csupán levélbeli felvilágosítás **Budapestben, a Gschwindt-féle gyár központi irodájában, (IX. ker., Ipar-utca 15.)** nyerhető.

„Fűkaszálok“

azonnali szállításra kaphatók.

Szilágyi és Diskant gépgyárában, Miskolcson.

Ugyanitt eladó egy új kévekötfőratógép, 200 kiló manillával együtt.

47212/916. sz.
IX.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium kezelése alatt lévő és a magyar tanulmányi alap tulajdonát képező Tolna vármegyében

I. Szekszárd és Ócsény községek határában fekvő József pusztai 788¹⁴⁹⁸/₁₆₀₀ kat. hold.

II. Szekszárd, Mőzs és Sióagárd községek határában fekvő Palánk-Iese-Agoston pusztai 1407¹¹⁶³/₁₆₀₀ kath. hold kiterjedésű mezőgazdasági birtokok, a haszonbérleti és versenytárgyalási feltételekben részletesen körülírt feltételek mellett **1916. évi november, illetve október hó 1-től 1928. évi szeptember hó 30-áig terjedő 12 évre** a nevezett miniszterium (IX.) közalapítványi ügyosztályában (V., Báthory-ü. 12. sz.) **1916. évi junius hó 28-ik napján délelőtti 12 órakor tartandó zárt ajánlatu versenytárgyalás** útján birtokonként külön-külön **haszonbérbe** fog adatni.

A zárt ajánlatok nyilvános felbontásánál az érdeklődők jelen lehetnek.

A szabályszerűen felbélyegzendő, lepecsételt és birtokonként külön-külön tett írásbeli ajánlatok a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium segédhivatali főigazgatójánál legkésőbb a versenytárgyalási napon délelőtti 11 óráig nyújtandók be.

A borítékra irandó: „Ajánlat a birtok haszonbérletére“.

Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész bértagra felajánlandó évi haszonbér számokkal és betűkkel irandó ki.

Ajánlati biztosítékul: birtokonként 3000 korona készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban, avagy a Pesti hazai első takarékpénztár letétkönyvecskéjében, a versenytárgyalási feltételekben részletesen körülírt módon bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Elkésve érkezett, vagy kellőleg ki nem állított, fel nem szerelt ajánlatok figyelembe vételre nem számíthatnak.

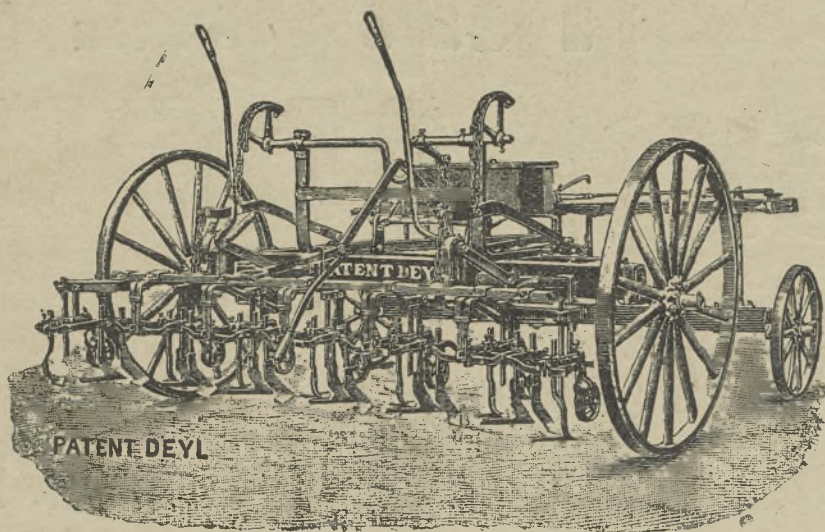
Oly egyének, a kik a közalapokkal szemben hátralékos tartozásban vannak, vagy bármi czímen perben, avagy csőd alatt állanak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium segédhivatali főigazgatójánál, valamint a szekszárdi kir. közalapítványi felügyelőségénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A netán szükséges felvilágosítások a közalapítványi (IX.) ügyosztályban megszerezhetők.

A feltételeknek ajánlati mintákkal ellátott példányát az érdeklődőknek 5 korona lefizetése ellenében a segédhivatali főigazgatója és a szekszárdi kir. közalapítványi felügyelőség kiszolgáltatja.

Kelt Budapesten, 1916 május havában.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszterium.

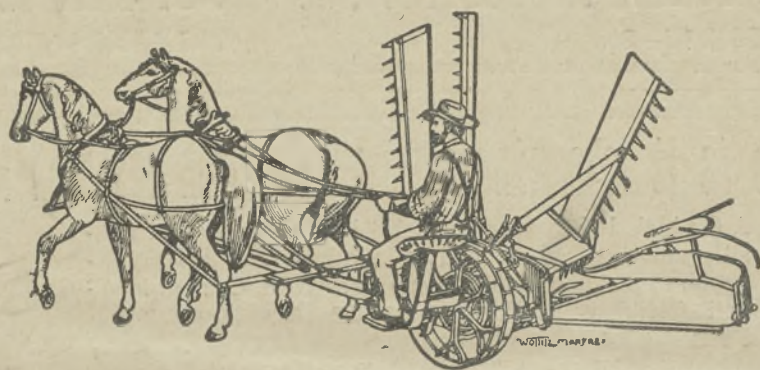
„DEYL“ specziális répa- kapáló eszközei

országszerte elismertek, mert szerkezeti fölényük és anyaguk kiválósága felülmulhatatlan munkateljesítést biztosítanak. — Répatermelő gazdaság ezen kiváló „DEYL“ kapálóeszközöket nem nélkülözheti.

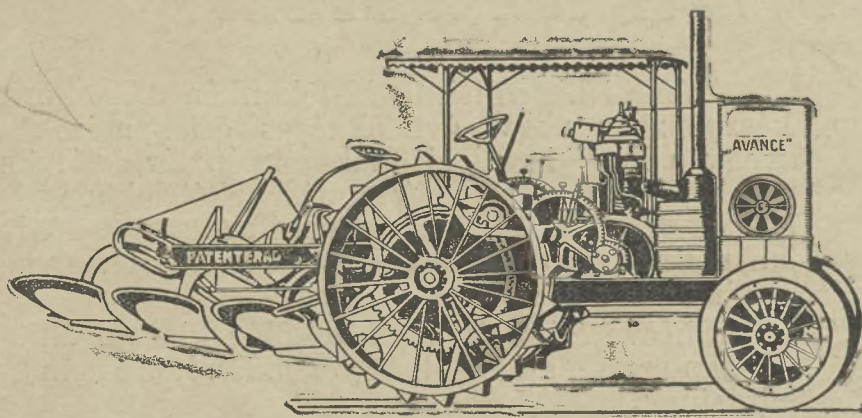
Elsőrangu marokrakó-aratógépeink, fűkaszálóink, szénaforgatóink és gyűjtőgereblyéink

elsőrangu anyagból és legmegfelelőbb kivitelben ezidőszert még kaphatók.

Nyomatékosan felhívjuk t. ve-
vőink figyelmét azon körülményre, misze-
rint már csak igen korlátolt raktárkészlet felett rendel-
kezünk, miért is saját érdekükben cselekszenek, ha szük-
ségletüket **már most** idejében beszerzik, mert a
nagy számban beérkező rendelvényeket ezidőszert is
már csak fekozatosan áll modunkban lebonyolítani.

„AVANCE“ NYERSOLAJMOTOREKÉNK

a legkülönbözőbb terepviszonyok közepette elért
szántási minőségével, kezelési egyszerűségével és
áttekinthetőségével páratlan népszerűsége tett szert
és országszerte általános érdeklődést keltett. Jelenleg
— a behozatal nehézségei folytán — csak igen korlá-
tolt számú ily szántógépkészlet áll őszi szállításra
rendelkezésre. Minthogy már eddig is a beérkezendő
gépek legtöbbje előre eladatott, komoly érdeklődők
csakis azonnali előjegyzés esetén tarthatnak számot
„AVANCE“ motorekére.

Ismertetéssel és részletes felvilágosítással szolgál:

Bächer Rudolf-Melichar Ferenc

Magyarországi Vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND,**

Budapest, VI., Teréz-körút 26. szám.

Távbeszélő: 28—02, 102—05.

Sürgönczim: „Kultur“ Bpest.